

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Master Leraar Algemene Economie

Master Leraar Engels

Master Leraar Nederlands

Master Leraar Wiskunde

Beperkte opleidingsbeoordeling

006A2023.05

Samenvatting

In november 2023 zijn de bestaande masteropleidingen Leraar Algemene Economie, Leraar Engels, Leraar Nederlands en Leraar Wiskunde van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleidingen omvatten 90 EC en worden in duale vorm aangeboden in drie studie jaren op de locatie in Nijmegen.

Het panel beoordeelt de opleidingen in zijn geheel als **positief**. Het panel heeft kennis mogen maken met deskundige docententeams die betrokken zijn bij de studenten van de opleidingen. De curricula van de vakmasters zijn zorgvuldig ingericht waarbij de kennisbases herkenbaar terugkomen en waarbij de (leer)taken, die de studenten uitvoeren voor hun opleiding, direct inzetbaar zijn in hun praktijk als docent. De teams zijn ontwikkelingsgericht en zoeken in een zorgvuldige aanpak naar verbeteringen. Hierbij kunnen de vakmasters een nog meer uitgesproken keuze maken in het niveau van samenwerking dat zij tezamen beogen.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De vier opleidingen hebben een helder beroepsbeeld dat goed aansluit op het herijkte landelijke beroepsprofiel van 2021. Het masterniveau is volgens het panel aangetoond doordat de Dublin-descriptoren, bekwaamheidseisen en landelijke afspraken leidend zijn bij het vaststellen van het eindniveau en de inrichting van het curriculum. Het panel ziet mooie vormen van vakoverstijgende initiatieven. Deze kunnen volgens het panel aan kracht en impact winnen met een duidelijker uitgewerkte overkoepelende strategie ten aanzien van de mate en vorm van samenwerking waarbij ook de doorwerking naar de studenten en hun leerlingen wordt betrokken. De duale vakmasters houden actief contact met het werkveld en andere relevante partijen. Hiermee wordt een goede aansluiting op de vakgebieden en landelijke ontwikkelingen gegarandeerd.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De vakmasters **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De instroom is divers: alle vakmasters bieden bijspijkerprogramma's voor studenten en waar nodig worden maatwerktrajecten ingericht. Een mooi voorbeeld is het BaMa-traject, waarmee vwo-leerlingen in nominaal vijf jaar een tweede- en eerstegraadsbevoegdheid kunnen behalen. De vakmasters zijn duale opleidingen en sluiten een tripartiete overeenkomst met de studenten en de begeleiders cq. management van de scholen waar de studenten lesgeven. Hiermee is de begeleiding op de scholen duidelijk geregeld en worden de prestaties van de studenten in de daadwerkelijke praktijk betrokken in de opleiding van de studenten. De vakmasters hebben de onderwijscomponenten vakinhoud en vakdidactiek elk op een eigen, gedegen wijze ingericht, die past bij het schoolvak en waarbij de kennisbases worden gevolgd. De onderzoeklijnen kennen praktijkgerichtheid als het gemeenschappelijk uitgangspunt, maar hebben per opleiding een eigen accent. De professionele ontwikkelingslijn is door de vakmasters gemeenschappelijk ontwikkeld. In deze leerlijn ontwikkelen studenten een visie op hun beroep en hun docentschap en worden in een dossier bewijzen en beoordelingen uit de praktijk opgenomen. De opleidingen maken het voor studenten in alle curricula goed mogelijk de landelijke bekwaamheden aan te tonen.

Standaard 3: Toetsing

De opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het geheel aan toetsen en beoordeling is valide, betrouwbaar, transparant en onafhankelijk opgezet. De vakmasters hebben uitgewerkte toetsplannen en toetsbeleidsplannen die richting geven aan de toetsing en beoordeling. De feedback en feedforward van de praktijkbegeleiders van de studenten op hun scholen, draagt bij aan de uiteindelijke beoordeling van de student.

De vakmasters zetten verschillende instrumenten in om de kwaliteit van de toetsing te borgen waaronder in- en externe reviews en een jaarlijks landelijk peerreviewsysteem. De examencommissie borgt de kwaliteit van toetsing goed en is actief. Zij bewaakt de borgingsmechanismen goed en pakt relevante verbeterpunten aan.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De toetsing van het eindniveau is krachtig opgebouwd met de masterthesis, het masterdossier en het masterexamen. De studenten tonen in hun (omvangrijke) dossiers aan de bekwaamheden op masterniveau te beheersen. De onderzoeken die de studenten uitvoeren zijn relevant voor hun werk als eerstegraadsdocent en de studenten laten zien impact te maken op de scholen waar zij werken. De opzet en de beoordeling van de masterthesis kunnen verder worden aangescherpt waarbij er duidelijker alignment kan worden doorgevoerd tussen de onderzoeksvisie, de opzet van het onderzoek en de beoordeling ervan.

Panel en studenten ervaren een goede verbinding tussen hun studie en hun werkzaamheden als startend eerstegraadsdocent. Door de opleiding ervaren zij verdieping in hun vak en kunnen zij een voortrekkersrol oppakken binnen hun vakgroep.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
Schets van de opleiding / Karakteristiek	8
Basisgegevens opleiding	9
Terugblik vorige visitatie	10
Beoordeling NVAO-standaarden	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	12
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	17
Master leraar Algemene Economie	21
Master leraar Engels	23
Master leraar Nederlands	26
Master leraar Wiskunde	29
Standaard 3 Toetsing	32
Master leraar Algemene Economie	35
Master leraar Engels	36
Master leraar Nederlands	36
Master leraar Wiskunde	36
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	38
Eindoordeel over de opleiding	41
Aanbevelingen	42
Bijlagen	43
1. Bezoekprogramma	44
2. Bestudeerde documenten	46

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-master-opleidingen Leraar Algemene Economie, Leraar Engels, Leraar Nederlands en Leraar Wiskunde van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2022 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 1 november 2023. Het visitatiepanel bestond uit:

Dr. ir. P.M. Murre	Voorzitter	Lector schoolvakken en didactiek bij Driestar educatief
Dr. J. Sweep	Domeindeskundige Nederlands	Docent HBO Masteropleiding Leraar Nederlands en docent en curriculumontwerper hbo-bacheloropleiding Leraar Duits bij de Hogeschool van Amsterdam
Drs. W.F. Westera	Domeindeskundige Engels	Lerarenopleider en vakdidactica Engels bij de Interfacultaire Lerarenopleiding (ILO) van de Universiteit van Amsterdam
Dr. F.H.G. Haan	Domeindeskundige Algemene Economie	Vakdidacticus Economie aan de Hogeschool van Amsterdam
Drs. M.M. Wijers	Domeindeskundige Wiskunde	Vakdidacticus Wiskunde en algemeen opleider aan de Graduate School of Teaching (GST) van de Universiteit Utrecht
R.A. van Kooy	Student-lid	Afgestudeerd student HBO Masteropleiding Docent Nederlands aan de Hogeschool van Amsterdam

Mevrouw drs. Y.E. Leegstra, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel. Zij werd hierbij ondersteund door mevrouw drs. P.A. Molegraaf, auditor van NQA.

De opleidingen zijn ingedeeld in de visitatiegroep HBO Eerstegraads Masteropleidingen. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling hebben de opleidingen een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. De opleidingen hebben een gemeenschappelijke opzet van het afstuderen en hebben een gemeenschappelijke examencommissie. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel van alle vier de opleidingen acht afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze acht dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering, opleidingsvarianten en studieroutes, zoals opgenomen in bijlage 2.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Drie kalenderweken voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg en materiaalbestudering op de locatie van de opleiding plaatsgevonden en heeft het panel kennis gemaakt met de opleiding, de zogenaamde agenderende audit. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. De visitatiedag sloot af met het ontwikkelgesprek tussen het panel en vertegenwoordigers van de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopspreekuur). Drie personen hebben hiervan gebruik gemaakt. De informatie die zij hebben aangeleverd, is meegenomen in de voorbereiding van het panel.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 23 januari 2024

Panelvoorzitter

Lead-auditor

Dr. ir. P.M. Murre

drs. Y.E. Leegstra

Schets van de opleiding / Karakteristiek

De Masteropleidingen Leraar Algemene Economie, Engels, Nederlands en Wiskunde zijn duale vakmasters die 90 EC omvatten en worden aangeboden in Nijmegen. De jaarlijkse instroom per opleiding ligt stabiel tussen de 10 à 15 studenten per opleiding . Op 1 oktober 2023 stonden bij de vier vakmasters gezamenlijk 175 reguliere studenten ingeschreven studenten, als volgt onderverdeeld:

- Masteropleiding Leraar Algemene Economie:	44 studenten
- Masteropleiding Leraar Engels:	47 studenten
- Masteropleiding Leraar Nederlands:	36 studenten
- Masteropleiding Leraar Wiskunde:	48 studenten

Sinds 1 januari 2020 zijn de vakmasters onderdeel van de Academie Educatie (verder Academie). Hiervoor waren zij deel van het overkoepelende instituut HAN Master Programma's. Met deze wijziging in organisatiestructuur heeft de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (verder HAN) alle opleidingen binnen het educatieve domein samengebracht: de andere opleidingen van de Academie zijn de master Ontwerpen van Eigentijdse Leren, de tweedegraads lerarenopleidingen, de opleiding tot basisschooldocent pabo, de post hbo-cursussen en de educatieve lectoraten. De gemeenschappelijke kernwaarden binnen de Academie zijn 'verbindend', 'ontwikkelingsgericht' en 'wendbaar' waarbij de navolgende speerpunten zijn benoemd: 'professionele en persoonlijke identiteitsontwikkeling', 'regionale samenwerking', 'flexibel opleiden', 'Academie Educatie als kennispartner', 'organisatieontwikkeling' en 'ondersteunende processen'.

De vakmasters zijn nu fysiek gehuisvest op de locatie van de Academie Educatie aan de Kapittelweg in Nijmegen. Samen met het docententeam van de master MOVEEL (Master Ontwerpen van Eigentijds Leren) vormen de docenten van de vakmasters een gemeenschappelijk, resultaat verantwoordelijk team. De vakmasters zoeken binnen de Academie met name samenwerking en uitwisseling met de educatieve lectoraten binnen het speerpunt 'Academie Educatie als kennispartner'. De resultaten van het praktijkgericht onderzoek van de drie lectoraten ('Kwaliteit van leren en eigentijds toetsen', 'Leren met ict' en 'Responsief beroepsonderwijs') naar professionele en persoonlijke identiteitsontwikkeling zijn benut bij de herontwikkeling van de leerlijn Professionele Ontwikkeling. Daarnaast is het voornemen om docenten en studenten van de vakmasters versterkt te laten participeren in de onderzoeksgroepen van de lectoraten. Met de zogenaamde lectoraatslezingen is een start gemaakt met de samenwerking: er zijn drie of vier keer per jaar lezingen voor studenten van de onderzoekers over recente ontwikkelingen in het onderwijs.

Een ander voorbeeld van samenwerking binnen de Academie is het zogenaamde Bachelor-Mastertraject (BaMa-traject) van de vakmasters. Vwo-instromers halen hierbij in nominaal drie jaar hun tweedegraads bevoegdheid (bachelor) en in nominaal twee jaar de eerstegraads bevoegdheid (master). In standaard 2 staat van dit traject een uitwerking.

De instroom van de vakmasters is de afgelopen jaren veranderd. Voorheen waren de studenten onderbouwdocent of mbo-docent met enkele jaren ervaring. Nu de ingangseis ten aanzien van doceerervaring is losgelaten, is er een diversere instroom. De flexibiliseringswerkgroep van de Academie heeft uit de diverse instroomgroepen persona's opgesteld van de verschillende soorten

beginnende studenten. Deze persona's zijn de basis voor het inrichten van meer flexibel en maatwerkgericht onderwijs.

Flexibilisering is een focuspunt van het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM), waarin de opleidingscoördinatoren van de vakmasters in een stuurgroep samenwerken met vertegenwoordigers van de overige eerstegraadslerarenopleiding in Nederland (Fontys Hogescholen, Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Utrecht en NHL Stenden Hogeschool). Hiernaast is er binnen het LOVM per vakgroep een landelijk overlegorgaan.

De stuurgroep van het LOVM heeft na consultatie van het werkveld (alumni en werkveldadviescommissies van de verschillende hogescholen) een beroepsprofiel opgesteld (herijkt in 2021). Zie hiervoor verder standaard 1. Er is een generieke kennisbasis ontwikkeld en voor elke master lerarenopleiding vervolgens een opleidingsspecifieke kennisbasis met basiskennis, die elke startbekwame eerstegraadsleraar dient te beheersen (zie hiervoor verder standaard 2). De borging van alle kennisbases vindt plaats in een peerreviewsysteem waarbij collega's van andere hogescholen de vertaling van de kennisbasis naar curriculum en toetsing bekijken en van adviezen voorzien (zie hiervoor verder standaard 3). Ten aanzien van het praktijkgerichte onderzoek is er een jaarlijkse aanvullende landelijke peerreview, uitgevoerd door lectoren, associate lectoren en onderzoeksbegeleiders.

Het LOVM heeft voor alle master lerarenopleidingen een introducerende preambule geschreven als aanvulling op de zelfevaluaties. Hierin wordt de bovengenoemde aanpak geïntroduceerd. De stuurgroep wil de relatie met het landelijke werkveld versterken en een gesprekspartner blijven van de stakeholders. Hiermee beoogt het LOVM de eerstegraadslerarenopleidingen beter te profileren en in te kunnen spelen op de landelijke veranderingen in de bovenbouw havo en vwo van het voortgezet onderwijs. De stuurgroep is actief betrokken bij de landelijke ontwikkelingen in het hoger onderwijs zoals de implementatie van het Bestuursakkoord over flexibilisering en het harmoniseren van het hoger onderwijs. Hierbij is de stuurgroep LOVM in gesprek met bijvoorbeeld de Vereniging Hogescholen, het Algemeen Directeuren Overleg Educatieve Faculteiten (ADEF), OCW en Velon.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Vakmasters Hoger Onderwijs (CROHO)	Master Leraar Algemene Economie Master Leraar Engels Master Leraar Nederlands Master Leraar Wiskunde
ISAT-code CROHO	45269, 45262, 45275, 45263
Oriëntatie en niveau opleiding	hbo
Niveau opleiding	master
Graad	Master of Education
Aantal studiepunten, vorm	90, duaal
Opleidingslocatie(s)	Nijmegen
Onderwijstaal	Nederlands

Terugblik vorige visitatie

In de voorgaande rapportage werden een aantal aanbevelingen gedaan. Hieronder wordt de opvolging van deze aanbevelingen puntsgewijs besproken.

Er werd aanbevolen om meer samen te werken cq. te coördineren en ervaring te delen. De vakmasters hebben dit volgens het panel opgepakt door regelmatig samen te overleggen en zij hebben bijvoorbeeld de leerlijn Professionele ontwikkeling en Onderzoekend vermogen gemeenschappelijk herzien. Daarnaast vormen de opleidingsteams sinds kort een gezamenlijk resultaat verantwoordelijk team. Het panel waardeert deze stappen maar ziet nog kans om dit verder uit te werken en een visie op samenwerken te formuleren. Doordat de tweedegraads lerarenopleidingen nu in één Academie zijn ondergebracht en op dezelfde locatie gehuisvest zijn, is ook het contact met deze opleidingen versterkt.

De contacten met het werkveld zijn volgens het panel nu toereikend ingericht, zo is er nu bijvoorbeeld een startdag, waarvoor alle studenten maar ook hun begeleiders worden uitgenodigd. De begeleiders van de studenten zijn conform de eerdere aanbeveling benoemd als examinator middels het tripartiete contract en zij beoordelen de studenten en hun lessen minimaal jaarlijks.

De aanbevelingen ten aanzien van het aanscherpen van het profiel, het uniformeren van de module en literatuurlijsten zijn volgens het panel toereikend opgepakt. Tevens is er voldoende aandacht geschonken aan de studeerbaarheid van de vakmasters en de vakken. De inhoudelijke aanbeveling voor de opleiding Nederlands is goed uitgewerkt, hierop wordt in standaard 2 teruggekomen.

Er zijn volgens het panel stappen gezet om meer aandacht te geven aan vakoverstijgend werken binnen de vakmasters, bijvoorbeeld in de dagen met de lectoren die voor alle studenten toegankelijk zijn. Tegelijkertijd kan dit, en de aandacht voor vakoverstijgend werken in de scholen waar de studenten (gaan) werken, volgens het panel in de curricula van de vakmasters verder uitgediept worden.

Tot slot hebben de vakmasters het afstudeeronderzoek zoals aanbevolen tegen het licht gehouden en zijn de onderzoeken die het panel heeft ingezien conform het advies nu praktijkgericht. Op het afstuderen en de beoordeling wordt in standaard 3 en 4 verder ingegaan.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de beoogde leerresultaten. De vier opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Conclusie

De vier vakmasters hebben een helder beroepsbeeld dat in aansluiting op het herijkte landelijke beroepsprofiel van 2021 inzet op het belang van het kritisch-reflectief en onderzoekend vermogen van de leraar. Het panel ziet dat het docententeam dit voorleeft in hun lerende en ontwikkelingsgerichte houding ten aanzien van onderwijs en programma. Het masterniveau is volgens het panel aangetoond doordat de Dublin-descriptoren, bekwaamheidseisen en landelijke afspraken leidend zijn bij het vaststellen van het eindniveau en de inrichting van het curriculum. Het panel ziet goede vormen van vakoverstijgende initiatieven. Deze kunnen volgens het panel aan kracht en impact winnen met een duidelijker uitgewerkte overkoepelende strategie ten aanzien van de mate en vorm van samenwerking, waarbij ook de doorwerking naar de studenten en hun leerlingen wordt betrokken. De vakmasters houden actief contact met het werkveld en andere relevante partijen. Hiermee wordt een goede aansluiting op de vakgebieden en landelijke ontwikkelingen gegarandeerd.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

Het panel constateert dat de opleiding vakbekwame docenten opleidt die reflectief zijn opgeleid en onderzoekend kunnen denken en handelen binnen hun vakgroep. Het panel ziet dat docenten in het team hierin een voorbeeldrol vervullen in hun aandacht voor onderzoekend vermogen en blijvende professionalisering, ook ten aanzien van hun eigen onderwijs(ontwikkeling). Een mooi voorbeeld hiervan is de grondige analyse van pilotprojecten voor deze breder doorgevoerd worden binnen de vakmasters.

De Educatieve vakmasters van de HAN leiden hun studenten op tot eerstegraads leraren. Ze richten zich in de eerste plaats op werkende professionals in het voortgezet onderwijs die in het bezit zijn van een bachelordiploma lerarenopleiding en willen doorgroeien naar lesgeven in de bovenbouw en/of naar een voortrekkersrol in de vakgroep. De instroom van de vakmasters is de afgelopen jaren gevarieerder geworden waarop ingespeeld wordt met behulp van persona's die de basis vormen voor meer flexibel en maatwerkgericht onderwijs.

De vakmasters participeren actief in het LOVM dat in 2021 in samenwerking met het werkveld het landelijk Beroepsprofiel Professionele Master Eerstegraadsleraar heeft herijkt. Het nieuwe beroepsprofiel heeft de rol van de leraar als pedagoog toegevoegd en benadrukt het belang van het kritisch-reflectief en onderzoekend vermogen van de leraar.

In dit beroepsprofiel worden vier rollen onderscheiden:

1. De leraar als expert in zijn vakgebied;
2. De leraar als vakdidacticus;
3. De leraar als pedagoog;
4. De leraar als onderzoekend professional.

De professionele vakmasters richten zich hiermee op de ontwikkeling van meer gespecialiseerde en geavanceerde kennis binnen het schoolvak (vakexpert), de vakdidactiek van het betreffende schoolvak binnen de bovenbouw havo/vwo of het hoger onderwijs en de ontwikkeling van de student als onderzoekend professional. De pedagogische component van de vakmasters richt zich op wetenschappelijke kennis over pedagogiek, motivatie, identiteitsvorming, de diverse rollen van de docent en de vertaling daarvan naar de onderwijspraktijk in de bovenbouw. Het panel ziet dat de beroepsrol pedagogiek in de programma's belegd is binnen de leerlijn Professionele Ontwikkeling, daarnaast is het in veel colleges verweven. Het panel vindt dit goed aansluiten bij het herijkte beroepsprofiel maar wil de vakmasters meegeven de pedagogische component van de bekwaamheden in de andere delen van het curriculum explicieter te maken zodat studenten het bewuster herkennen en eigen maken.

Profilering educatieve masters

Met de verhuizing in 2020 naar de Academie Educatie zijn alle educatieve vakmasters in één domein ondergebracht en hebben de educatieve mastervakmasters zich moeten herpositioneren binnen de organisatie. De aansluiting op de drie kernwaarden van de HAN - verbindend, ontwikkelingsgericht en wendbaar - komt vooral tot uiting in de samenwerking met de educatieve lectoraten en de inzet op flexibilisering van de vakmasters met grotere mogelijkheden tot maatwerk. Het panel ziet dat de vakmasters, mede ook vanwege de kleinschaligheid, goed inspelen op de grotere variatie aan instroom. De vakmasters bieden echt maatwerk aan studenten en uit de gesprekken bleek dat zij dit erg waarderen.

Het panel is positief over de aansluiting van docenten bij onderzoek van lectoraten en het terugkoppelen van resultaten van praktijkgericht onderzoek in bijvoorbeeld de leerlijn Professionele Ontwikkeling. De lezingen vanuit het lectoraat aan studenten zijn daarnaast een goede manier om studenten vakoverstijgend in contact te brengen. Dat de vakmasters (als enige in Nederland) duale eerstegraads lerarenopleidingen zijn, is herkenbaar in de samenwerking met de praktijk. Het panel ziet in de begeleiding en beoordeling van studenten ook daadwerkelijk een duidelijke rol van de praktijk terug.

Vanuit de aanbeveling van de vorige visitatie om de onderlinge samenwerking verder uit te bouwen, zijn er afgelopen jaren diverse stappen gezet. Het panel ziet hier goede voorbeelden van in de gezamenlijke onderzoekstafels met studenten Algemene Economie en Nederlands, en de samenwerking tussen Wiskunde en Nederlands voor het taal(ontwikkeland) onderwijs. Het panel ziet echter geen duidelijke overkoepelende strategie ten aanzien van de mate van samenwerking. Zonder dat het panel een voorkeur wil uitspreken voor een variant tussen verdere integratie of juist afzonderlijke ontwikkeling, adviseert zij de vakmasters met elkaar nog eens goed hierover na te denken: welke mate van samenwerking wordt nagestreefd, waarom, vanuit welke overwegingen en hoe werkt dat door naar studenten en vervolgens de leerlingen op de werkplek. Dit scherper stellen, zal helpen de profilering krachtiger neer te zetten.

Beoogde leerresultaten

Als eindtermen hanteren de educatieve vakmasters de drie bekwaamheidseisen op het niveau van docent voorbereidend hoger onderwijs (vho) die zijn verankerd in het Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel (*Staatsblad 2017*, 148) en in 2017 in werking zijn getreden:

1. vakinhoudelijke bekwaamheid;
2. vakdidactische bekwaamheid;
3. pedagogische bekwaamheid.

Omdat de wetgever stelt dat een docent zijn werkzaamheden uitvoert vanuit een brede professionele basis, hebben de vakmasters ervoor gekozen om deze professionele basis verder uit te werken in twee aanvullende overkoepelende bekwaamheden:

4. professionele bekwaamheid;
5. reflectieve bekwaamheid.

Voor de specificering van de vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheid hanteren de vakmasters de landelijke vakkennisbases die in 2018 zijn vastgesteld. De vijf eindtermen worden voor elk van de vier curricula gerelateerd aan de Dublin-descriptoren waarmee voor het panel zichtbaar het masterniveau wordt geborgd. Het is het panel duidelijk dat de Dublin-descriptoren, bekwaamheidseisen en landelijke afspraken, zoals met het LOVM, leidend zijn bij het vaststellen van het eindniveau en de inrichting van het curriculum.

Kennisbasis en onderzoek

Elke professionele master lerarenopleiding heeft zijn eigen kennisbasis waarin de basiskennis staat die iedere startbekwame eerstegraadsleraar aan het einde van de opleiding minimaal dient te beheersen. Deze kennisbasis bestaat uit een generiek en een opleidings specifiek deel en is vastgesteld door de Vereniging Hogescholen. Elke vijf jaar worden de kennisbases landelijk geactualiseerd. In 2022-2023 start een nieuwe herijkingsronde voor alle kennisbases waar vanaf 2025-2026 mee gewerkt zal gaan worden. Het panel ziet dat door deze landelijke afstemming tussen werkveld, lectoren en docenten, de kennisbases goed geborgd zijn en actueel gehouden worden.

De vier vakmasters hebben een gezamenlijke visie op onderzoekend vermogen uitgewerkt, gebaseerd op de generieke kennisbasis (10voordeleraar, 2017), de Notitie Doorontwikkeling Onderzoeksleerlijn Educatieve Masters (Den Boer en Reiber 2016), de professionele masterstandaard (Vereniging Hogescholen, 2019) en de notitie Meesterlijk Onderzoek II (Peters, 2015). Deze visie is doorvertaald naar de onderzoeksleerlijnen van de vier vakmasters. Kern van hun visie is dat onderzoek wordt ingezet om de leraar te stimuleren zijn onderwijs onderzoeksmatig te ontwikkelen en de masterkennis verworven uit onderzoek daar waar mogelijk, samen met collega's, in te zetten om onderwijs te vernieuwen. Het panel is positief over de aandacht voor onderzoek binnen de vakmasters. Er is voortdurende aandacht voor verbeteren en het doorontwikkelen van de onderzoeksleerlijnen. Zo is er in de leerjaren 1 en 2 meer aandacht gekomen voor het werken met conceptuele kaders door in jaar 1 gericht te werken aan het bestuderen van theorie (wetenschappelijke artikelen over professionele ontwikkeling) en in jaar 2 aan de voorbereiding op de masterthesis.

Afstemming met beroepenveld

Vanwege de duale vorm van de opleiding waarbij de werkplek zich actief moet committeren aan het opleidingstraject van de student, is er veel contact met het werkveld. De vakmasters hebben gezamenlijk tweemaal per jaar contact met de beroepenveldcommissie, bestaande uit schoolleiders van scholen uit de regio. Daarnaast hebben de tutores van de vakmasters regelmatig contact met de schoolbegeleiders van hun studenten. Een deel van de studenten is werkzaam bij scholen waarmee de Academie Educatie afspraken heeft in het kader van Samen Opleiden. Daarom participeren de vakmasters ook in het regionale Platform Samen Opleiden. Ook heeft een van de opleidingscoördinatoren zitting in de stuurgroep van het LOVM die actief betrokken is bij landelijke ontwikkelingen in het hoger onderwijs zoals de implementatie van het Bestuursakkoord over de flexibilisering en harmonisering van het hoger onderwijs.

Standaard 1 per lerarenopleiding

Onderbouwing Algemene Economie

Beroepsbeeld en vakspecifieke inkleuring van het profiel

Het panel concludeert vanuit de bestudeerde documenten en gevoerde gesprekken dat de masteropleiding Algemene Economie een heldere opzet kent waarin praktijk en theorie elkaar goed aanvullen. De kennisbasis is daarin goed geïntegreerd en de opleiding heeft een actieve rol in het LOVM, evenals een goede aansluiting in het veld en met alumni.

Het panel wil de opleiding daarbij wel aanmoedigen nog meer aan te sluiten bij de ontwikkelingen in het veld en af en toe buiten de kennisbasis te treden met inbreng van actuele maatschappelijke en economische vraagstukken. Het panel vindt het dan ook positief dat de opleiding nadenkt over accenten in het vakdomein ten aanzien van bijvoorbeeld een thema's als 'menswaardige economie' voor eventuele aanpassing van de vakinhoudelijke leerlijn.

De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel aantoonbaar op eindniveau door onder andere de complexiteit en beroepsgerichte context waarbinnen activiteiten moeten worden uitgevoerd. Ook de mate van zelfstandigheid die van studenten verwacht wordt, past bij een master.

Onderbouwing Engels

Beroepsbeeld en vakspecifieke inkleuring van het profiel

Het panel vindt dat de eerstegraads master Engels de vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheden helder uitgewerkt heeft vanuit de landelijk vastgestelde kennisbasis. De beoogde leerresultaten zijn daarbij goed gekoppeld aan de Dublin descriptoren, landelijke eisen en de vijf bekwaamheden. Het panel vindt het waardevol dat de werkplek zo sterk verbonden is met de opleiding waardoor het duale karakter van de opleiding goed vorm krijgt. De focus van de opleiding ligt met name op het verwerven van de vakinhoudelijke, vakdidactische en reflectieve bekwaamheid. De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel aantoonbaar op eindniveau door onder andere de complexe en brede beroepsgerichte context zoals bijvoorbeeld te zien is in de onderwijseenheid 'Methodology, Research, and Professional Development' (zie standaard 2) waar studenten werken aan complexe praktijkdossiers die gekoppeld zijn aan het werkplekleren. Ook de mate van zelfstandigheid die van studenten verwacht wordt, past bij hetgeen verwacht wordt van een masteropleiding.

Onderbouwing Nederlands

Beroepsbeeld en vakspecifieke inkleuring van het profiel

Het panel concludeert vanuit de bestudeerde documenten en gevoerde gesprekken dat de

masteropleiding Nederlands voor een belangrijk deel vorm krijgt binnen de eigen beroepspraktijk, waar de student didactieken en vakinhouden uitprobeert, onderzoek uitvoert dat gericht is op vakonderdelen en de onderwijskundige, pedagogische en vakdidactische praktijk van de eigen school uitvoert. De beoogde leerresultaten sluiten volgens het panel goed aan bij wat er verwacht wordt aan bekwaamheidseisen, beroepsprofiel en de generieke en vakspecifieke kennisbasis.

De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel aantoonbaar op eindniveau. Het masterniveau is voor het panel duidelijk terug te zien in de aandacht voor de ontwikkeling van de onderzoekende houding en het kritisch kijken naar de eigen onderwijspraktijk gedurende de gehele opleiding. Hierin is een mooie opbouw in de onderzoeksleerlijn te zien. Ook in het programma Professionele Ontwikkeling ziet het panel het masterniveau goed uitgewerkt worden met een kritische, filosofisch georiënteerde en onderzoekende benadering van kennis, inzichten en ervaringen uit de onderwijspraktijk die worden gekoppeld aan de onderwijspsychologische aspecten van het docentschap.

Onderbouwing Wiskunde

Beroepsbeeld en vakspecifieke inkleuring van het profiel

Het panel ziet een passend beroepsbeeld bij de opleiding Wiskunde. De landelijke vakkennisbasis dient als uitgangspunt voor een groot deel van het curriculum en dekt daarmee de vaklijn met de vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheden af. Deze kennisbasis is uitgewerkt in onderwijseenheden met betrekking tot onderdelen van de wiskunde als meetkunde, statistiek, algebra, getaltheorie en analyse. Vakdidactiek komt volgens het panel goed aan bod, zowel als apart vak als geïntegreerd in wiskundevakken. Het panel constateert daarbij dat de kennisbasis goed geïmplementeerd is. De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel aantoonbaar op eindniveau. De opleiding heeft een omvangrijk netwerk. Er worden veelvuldig gastsprekers ingezet voor vakdidactiek en docenten zijn betrokken bij landelijke conferenties als de Studiedag van de Nederlandse Vereniging van Wiskundeleraren en de Nationale Wiskundedagen. Het panel concludeert dan ook dat de opleiding goed verbonden is met de praktijk en ontwikkelingen van het schoolvak in de praktijk.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van de onderwijsleeromgeving. De vier opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Conclusie

De onderwijscomponenten vakinhoud en vakdidactiek zijn bij de opleidingen op een eigen, gedegen wijze ingericht, die past bij het schoolvak. De onderzoekslijnen kennen praktijkgerichtheid als een gemeenschappelijk uitgangspunt, maar hebben per opleiding een eigen accent. De professionele ontwikkelingslijn is door de vakmasters gemeenschappelijk ontwikkeld waarbij jaar 1 en 2 recent zijn herzien. In deze leerlijn ontwikkelen studenten een visie op hun beroep en hun docentschap en worden in een dossier bewijzen en beoordelingen uit de praktijk opgenomen.

De vakmasters zijn duale opleidingen en sluiten een tripartiete overeenkomst met de studenten en de begeleiders cq. het management van de scholen waar de studenten lesgeven. Hiermee is de begeleiding op de scholen goed geregeld en worden de prestaties van de studenten in de daadwerkelijke praktijk betrokken in de opleiding van de studenten. De opleidingen maken het voor studenten in alle curricula goed mogelijk de landelijke bekwaamheden aan te tonen.

De instroom van de opleidingen is diverser geworden waarop alle opleidingen inspelen met bijspijker cursussen en zo nodig maatwerk. Het zogenaamde BaMa-traject is een mooi voorbeeld van de wijze waarop de vakmasters inspelen op de veranderende instroom en vraag vanuit potentiële studenten en werkveld.

De programma's en inhoud van de curricula worden hieronder per opleiding uitgewerkt.

Onderbouwing algemeen

In het standaardprogramma van de educatieve vakmasters worden de onderwijseenheden over drie jaar aangeboden. De opleidingen kunnen in tweeënhalf jaar afgrond worden als studenten het afstudeersemester naast het reguliere curriculum in het eerste semester van het derde jaar reeds afronden. Het afstudeersemester kent geen colleges en afstuderen is in principe maandelijks mogelijk. Studenten hebben gedurende de studie op woensdag college en voeren daarnaast activiteiten uit in het kader van professionele ontwikkeling en praktijkgericht onderzoek, deels binnen de eigen school.

De duale vakmasters sluiten met de studenten en hun scholen een tripartiete overeenkomst, waardoor het zeker is dat studenten vanuit hun school worden begeleid en beoordeeld door begeleiders die aan de heldere eisen van de HAN voldoen. De schoolbegeleiders moeten minimaal ook een eerstegraadsbevoegdheid hebben. Meerdere studenten werken op een school waarmee de Academie Educatie nauw samenwerkt in het kader van Samen Opleiden (opleiden tweedegraadsleraren) en studenten kunnen hier aansluiten bij de specifieke begeleidingsmogelijkheden op deze scholen.

Vormgeving en inhoud programma's

Elke opleiding omvat vier onderwijscomponenten: vakinhoud aan de hand van de kennisbasis en bijbehorende indicatoren, vakdidactiek, praktijkgericht onderzoek en professionele ontwikkeling. Tussen deze componenten zijn dwarsverbanden, zo is de vakdidactiek gekoppeld aan de

vakinhoud en zijn praktijkgericht onderzoek en professionele ontwikkeling verweven in de opdrachten die studenten voor deze leerlijnen uitvoeren. Overkoepelend wil het panel de vakmasters meegeven dat er binnen en tussen de programma's van de opleidingen meer aandacht zou kunnen zijn voor vakoverstijgend werken, hetgeen zeker binnen kleinere vescholen belangrijk is.

De vakinhoudelijke en vakdidactische onderwijseenheden zijn opleidingspecifiek en worden per opleiding toegelicht, net als de opleidingsspecifieke invulling van de onderzoeksleerlijn. In de programma's worden 30 studiepunten toegekend aan het leren in het werkveld en de zelfstudie die hieraan verbonden is: deze studiepunten zijn verweven in de onderwijseenheden.

Praktijkdossiers

De leerlijn professionele ontwikkeling op de werkplek is door de vakmasters gemeenschappelijk ontwikkeld en is op hoofdlijnen voor alle studenten gelijk ingericht. De studenten maken aan de hand van opdrachten (leertaken) een dossier op hun werkplek, waarin vakinhoud, vakdidactiek, de onderzoekende houding en de professionele ontwikkeling geïntegreerd aan bod komen. De leerlijn is in 2017 ontwikkeld in overleg met studenten, schoolbegeleiders, schoolmanagement met input van de examencommissie en kwaliteitszorg en is in 2021-2023 herzien voor jaar 1 en 2. Komend studiejaar staat een evaluatie en update gepland van jaar 3 en het uiteindelijke masterdossier, waar de activiteiten in de leerlijn toe leiden. Studenten werken gedurende hun studie aan de vorming van een eigen praktijktheorie en hun visie en reflectie op het eerstegraadsdocentschap binnen het schoolvak. De relatie tussen praktijk en theorie is hierbij de rode draad. De leerlijn professionele ontwikkeling omvat bij Algemene Economie 3 EC per jaar, bij Engels en Nederlands 5 EC per jaar waarbij er dan tevens aandacht is voor vakdidactiek en/of onderzoek, en bij Wiskunde is onderzoek en professionalisering gecombineerd in een onderwijseenheid van 5 EC per jaar.

Het panel concludeert dat de leerlijn professionele ontwikkeling zorgvuldig is opgezet en een goed inzicht biedt in de ontwikkeling van de studenten. In jaar 1 analyseren studenten hun beginsituatie: aan de hand van input van theoretische modellen maken zij hun visie op goed vakonderwijs expliciet. Er is een beoordeling van de werkplekbegeleiders en de leidinggevende over de voortgang van studenten, hetgeen samen leidt tot een ontwikkelplan voor jaar 2. Jaar 2 bouwt voort op jaar 1: de studenten werken aan de opgestelde doelen en passen deze zo nodig aan. Er is wederom een beoordeling vanuit school. In het derde jaar ronden studenten activiteiten met betrekking tot de professionele ontwikkeling af en starten ze met het samenstellen van het masterdossier (verder benoemd in standaard 3 en 4). Het panel waardeert de betrokkenheid van de schoolbegeleiders en schoolleiders, die daadwerkelijk en regelmatig input en beoordelingen geven aan de studenten. De tutoeren, de begeleiders van de HAN, krijgen hiermee nuttige informatie omtrent het functioneren van de studenten als docent in de praktijk.

Onderzoekend vermogen

Bij alle vakmasters zijn studenten al vanaf de start van hun opleiding bezig met oriëntatie op hun masterthesis. De onderzoekslijn van de programma's is gebaseerd op het opzetten, uitvoeren en evalueren van vakdidactisch praktijkgericht onderzoek dat enige mate van impact heeft op de bredere onderwijspraktijk van de student. Het panel vindt dit een passende invulling. De gemeenschappelijke visie op onderzoek van de vakmasters luidt: "de eerstegraads docent neemt op basis van onderzoeksresultaten stelling en is in staat om een inhoudelijke bijdrage te leveren aan het professionele debat (in het professionele netwerk). Hij laat gedurende de uitvoering van onderzoeksactiviteiten aantoonbaar zien oog te hebben voor democratische validiteit om de kans op doorwerking van zijn resultaten in de beroepspraktijk te vergroten. Hij handelt bij

onderzoeksactiviteiten ethisch verantwoord en vanuit een breed (mogelijk multidisciplinair) perspectief waarbij hij in ieder geval de perspectieven van vakdidacticus en onderzoekende professional meeneemt”.

De vakmasters vertellen het panel in een tussenfase te zitten, waarbij de opleidingen de afgelopen jaren de verschillende mogelijkheden van het masteronderzoek hebben verkend, die passen bij de visie. Elke opleiding heeft in een pilot een eigen onderzoekslijn ontworpen en opgezet. Vanuit een gemeenschappelijk basisformulier hebben de opleidingen voor de beoordeling van de onderzoeksproducten hun eigen aanpassingen en aanvullingen gemaakt. De komende periode zullen de vakmasters de pilots evalueren en wordt er onder meer bekeken of de theses meer interventiegericht of bijvoorbeeld ontwerpgericht opgezet gaan worden, waarna beoordelingsformulieren worden geëvalueerd. Het panel vindt dit een adequate, ontwikkelingsgerichte aanpak.

De onderzoekslijnen van de individuele opleidingen worden besproken in de opleidingsspecifieke delen.

Instream

Van oudsher is de belangrijkste groep instromende studenten een tweedegraadsdocent met enkele jaren ervaring in de onderbouw of het mbo. De vakmasters hebben naast de eisen van een relevant bachelor lerarendiploma aanvullende eisen ten aanzien van bijvoorbeeld de beheersing van de Engelse taal en/of relevante werkervaring (stages tellen mee). Er is geen vast aantal jaren werkervaring meer vereist. Het wordt studenten dringend geadviseerd om maximaal 0,6 fte te werken: de studie vraagt ongeveer 20 uur per week met begeleide activiteiten en zelfstudie. Vanaf het tweede studiejaar moeten alle studenten minimaal één bovenbouwklas hebben om de opdrachten voor de opleiding te kunnen uitvoeren: bij de vakmaster Wiskunde is het dringende advies om vanaf jaar 1 al bovenbouwklas te hebben vanwege de complexiteit van wiskunde in de bovenbouw (met wiskunde A – B – C – D).

De laatste jaren zijn er meer studenten die rechtstreeks van de bacheloropleiding doorgaan met de masteropleiding, die doorstromen vanuit een universitaire educatieve minor en juist docenten die al veel langer werkzaam zijn in het onderwijs. De vakmasters bieden geen zij-instromer-in-beroep-trajecten aan, potentiële studenten die hierin geïnteresseerd zijn, worden verwezen naar de tweedegraadslerarenopleidingen. Om de vakmasters te ondersteunen tijdens de intake en bij het maken van afspraken met de verschillende (potentieel) instromende studenten, is een overzicht met persona's opgesteld. Met alle studenten wordt een intakegesprek gevoerd over de combinatie van werk en de privésituatie, het startniveau van de student en het beoogde masterniveau. Vervolgens wordt het traject voor de studenten vastgelegd, waarbij beoogde vrijstellingen (die door de examencommissie worden toegekend) worden opgenomen.

De vakmasters hebben diverse bijspijkertrajecten voor instromende studenten die al wat langer geleden hun tweedegraadsbachelor hebben gehaald. De master Leraar Algemene Economie heeft een digitaal zelfstudiepakket ten aanzien van onder andere de wiskundige diepgang van sommige onderwijseenheden. Bij Engels wordt per onderwijseenheid aangegeven welke boeken die in Bachelor van de HAN gebruikt worden, als voorkennis gelden, bij Nederlands krijgen studenten voorafgaand aan de inschrijving een startpakket met een overzicht van de literatuur waarmee ze zich kunnen voorbereiden. Bij Wiskunde is er een vrijwillig bijspijkertraject, waar intensief gebruik van wordt gemaakt. Het panel waardeert deze intensieve voorbereiding van startende studenten. Daar waar studenten al meer ervaring en/of kennis hebben, wordt gewerkt met individuele vrijstellingen voor onderwijseenheden om zo tot maatwerktrajecten te komen.

Ook voor studenten die relatief veel werken (meer dan 0,6 fte) kan een maatwerktraject worden afgestemd.

De vakmasters (behalve Engels) hebben een aantal studenten uit het Caribisch gebied de mogelijkheid geboden de vakmasters op afstand deel te nemen aan het onderwijs. Deze studenten boeken weinig voortgang en zijn grotendeels weer uitgeschreven. Problemen waren volgens de vakmasters onder andere het tijdsverschil bij het volgen van de lessen, gebrek aan groepsbinding en de onvoldoende en kwalitatief ondermaatse begeleiding op de scholen van de studenten. De coördinatoren hebben gevraagd om het opleiden van Caribische docenten tot een eerstegraadsbevoegdheid te agenderen bij het ADEF-overleg.

Bachelor-mastertraject (BaMa-traject)

Voor vwo-instromers (één van de persona's) is er sinds 2021 het zogenaamde bachelor-mastertraject. Studenten kunnen binnen dit traject in nominaal drie jaar hun tweedegraadsbevoegdheid halen, doordat ze vrijstellingen krijgen voor een aantal vakken op basis van hun vwo-diploma. Al tijdens hun bachelor volgen deze studenten in hun minor de vakinhoudelijke masteronderdelen, waardoor ze de masteropleiding in twee jaar kunnen afronden. Bij de lerarenopleidingen Algemene Economie en Nederlands zijn enkele studenten in dit traject gestart, bij Wiskunde reeds 12 studenten. De ervaringen zijn voorzichtig positief, de studenten vinden het een pittige maar aantrekkelijke variant, volgens het zelfevaluatie-rapport.

Naast de specifieke BaMa-studenten volgen ook steeds meer bachelorstudenten delen van de mastervakmasters als minor van hun bachelor. De docenten vertellen het panel dat de aanwezigheid van de (jonge) BaMa en minor studenten de dynamiek in de lessen positief beïnvloedt: de BaMa-studenten helpen regelmatig de studenten, die al langer geleden hun bachelor hebben gehaald, met de theoretische kennis waarbij omgekeerd de vakdidactische kennis van de ervaren docenten wordt doorgegeven. De mogelijkheden voorzien volgens het panel in een duidelijke vraag en zijn een goede aanvulling op de reguliere opleiding om zo bij te dragen aan het verminderen van het tekort aan eerstegraadsdocenten. Het panel vindt het BaMa-traject gedegen is opgezet en een mooie aanvulling vormt op zowel de tweedegraads als de eerstegraads lerarenopleidingen en moedigt de vakmasters aan, het traject voort te zetten en uit te breiden.

Studeerbaarheid

Studeerbaarheid is een belangrijk punt voor de vakmasters. Studenten wordt geadviseerd niet meer dan 0,6 fte te werken naast de studie. Tijdens of na het eerste jaar wordt een studieadvies aan de studenten gegeven. Hierbij bekijken de begeleiders vanuit de vakmasters tijdig of de student het niveau aankan en voldoende tijdsinvestering kan geven. Studenten nemen deze adviezen serieus waardoor uitval met name in het eerste jaar plaatsvindt.

De uiteindelijke studieduur van de studenten is verschillend per opleiding en wordt gemonitord in evaluaties en bijeenkomsten met de Opleidingscommissie. Studenten geven bijvoorbeeld aan dat onderzoeksactiviteiten belemmerend werken tijdens het afronden van de studie. Vertraging is dan ook met name zichtbaar tijdens het afstudeeronderzoek. Volgens de opleiding is er geen eenduidige, generieke oorzaak van studievertraging. Alhoewel regelmatig de combinatie van studeren met de privésituatie als oorzaak wordt genoemd door de docenten. Studenten vertellen het panel dat voorafgaand en tijdens de studie herhaaldelijk en duidelijk de vereiste studietijd van ongeveer 20 uur per week wordt benadrukt en dat zij hier zelf keuzes in maken. Soms krijgt de studie de nadruk, maar soms ook de werk- en/of privésituatie. De studievertraging, die ten

opzichte van een driejarig traject gemiddeld drie maanden bedraagt, zien de studenten niet als een probleem maar eerder als een keuze. Het panel heeft begrip voor deze situatie en constateert dat de vakmasters goed in contact staan met de studenten over de studeerbaarheid en dat er passend aandacht is voor langstudeerders met een langere uitloop.

Master leraar Algemene Economie

Vormgeving en inhoud programma

Het panel concludeert dat de opleiding helder en studeerbaar is opgezet. De opleiding heeft ervoor gekozen om de vier kenmerkende onderwijsaspecten (vakinhoud, vakdidactiek, professionele ontwikkeling/professionalisering en onderzoek) vorm te geven in vier separate leerlijnen met relatief kleine onderwijseenheden. Tussen de leerlijnen zijn meerdere dwarsverbanden: zo zijn bijvoorbeeld de vakdidactische opdrachten een deel van de bewijzen voor de professionele ontwikkeling en worden in de vakdidactische opdrachten zoals het opzetten van lessen en leerarrangementen kennis uit de vakinhouden ingezet.

Voorheen waren er bij de opleiding omvangrijkere vakken, waarbij de vakinhoud en de vakdidactiek verbonden waren: studenten maakten dan bijvoorbeeld een kennistoets over de economische inhoud en voerden vakdidactische opdrachten uit vanuit de specifieke vakinhoud. Dit werd door studenten als dubbel en verzwarend ervaren. Zij waarderen het dat ze nu studiepunten behalen in de kennistoetsen over de vakinhoud en een vrijere keuze hebben om hun vakdidactische bekwaamheden aan te tonen. Het panel begrijpt deze keuze en concludeert dat de vakinhoudelijke vakken de kennisbasis op het juiste niveau omvatten.

Curriculumopbouw

De vakinhoud omvat vakken als Monetaire economie en Capita selecta, zie figuur 1. De onderwijseenheden zijn ingericht vanuit het inhoudsdomein als economisch wetenschappelijke onderwerpen. Het panel stelt vast dat de onderwerpen duidelijk gekoppeld zijn aan de kennisbasis en de studenten brede, schoolvak-overstijgende inzichten geven. De vakdidactische vakken zijn gericht op het schoolvak economie voor de bovenbouw havo/vwo en behandelen onder andere (innovatieve) werkvormen en toetsing, hetgeen volgens het panel een mooie opzet is. Om de vakvertaling van economie als wetenschap naar schoolvak verder te ondersteunen, organiseert de opleiding sinds kort voor studenten en alumni masterclasses over onderwerpen die aansluiten op het brede werkveld van de economiedocenten.

Belangrijkste wijziging in het programma de afgelopen jaren was de herziening van de onderwijseenheden 'Internationale economie' en 'Europese integratie' naar 'Internationale handel: theorie en beleid' en 'Internationale Economische betrekkingen' waarbij de inhoud herordend is. Ten aanzien van de vakinhoudelijke onderwijseenheden is de opleiding voornemens om alle onderwerpen uit de kennisbasis onder te brengen in jaar 1 en 2. In het derde jaar is er dan 10 EC aan ruimte om meer aandacht te besteden aan recente ontwikkelingen en verdieping/verbreding, waar de student keuzemogelijkheden zal krijgen. Daarnaast wordt gekeken of begeleiding van het profielwerkstuk, nu een facultatief thema in de masterthesis, een plek kan krijgen in het basiscurriculum. Het panel vindt dit mooie stappen en juicht deze ontwikkelingen toe.

De studenten van Algemene Economie volgen in het kader van de leerlijn professionele ontwikkeling training in de International Comparative Analysis of Learning and Teaching (ICALT). In dit instrument leren studenten te werken met dit observatie-instrument dat het pedagogisch-

didactisch handelen van een leraar bespreekt. Dit instrument wordt bij de opleiding ingezet bij de beoordeling van de studenten op hun werkplek.

JAAR	ONDERWIJSEENHEID	# STUDIEPUNTEN	BEKWAAMHEDEN ²	DUBLINDESCRIPTOREN ³
1	Micro-Economie en Wiskunde	5	1	K&I
	Monetaire Economie	5	1	K&I
	Overheidsfinanciën	5	1	K&I
	Macro-Economie	5	1	K&I
	Vakdidactiek 1	2	2, 3	K&IT, O, C
	Vakdidactiek 2	2	2, 3	K&IT, O, C
	Professionalisering 1	3	3, 4, 5	K&IT, O, C, L
	Onderzoek 1	3	1, 2, 3	K&IT, O, C, L
2	Internationale Handel: Theorie en Beleid	5	1	K&I
	Internationale Monetaire Betrekkingen	5	1	K&I
	Geschiedenis van het Economisch Denken	5	1	K&I
	Pluralisme in de Economie	5	1	K&I
	Vakdidactiek 3	1,5	2, 3	K&IT, O, C
	Vakdidactiek 4	1,5	2, 3	K&IT, O, C
	Professionalisering 2	3	3, 4, 5	K&IT, O, C, L
	Onderzoek 2	3	1, 2, 3	K&IT, O, C, L
	Onderzoek 3	1	1, 2, 3	K&IT, O, C, L
3	Empirische Macro-Economie	5	1	K&I, L
	Capita Selecta Algemene Economie	5	1	K&I, C
	Vakdidactiek 5	3	2, 3	K&IT, O, C
	Professionalisering 3 (masterdossier)	3	1, 2, 3, 4, 5	K&IT, O, C, L
	Onderzoek 4 (masterthesis)	15	1, 2, 3, 4, 5	K&IT, O, C, L

Figuur 1 Curriculumopbouw van de Master Leraar Algemene Economie

Onderzoek

Het panel concludeert dat de opleiding een gedegen onderzoeksonderwijsprogramma aanbiedt. Bij de opleiding is vanuit de gemeenschappelijke visie en uitgangspunten op onderzoekend vermogen een eigen invulling gegeven aan de onderzoeksleerlijn en de beoordeling hierin. In het eerste jaar wordt gericht gewerkt aan het bestuderen van wetenschappelijke artikelen over professionele ontwikkeling, waarmee een verband naar de professionaliseringlijn wordt gelegd. In jaar twee ligt de aandacht bij theorie over vakdidactiek en wordt een onderzoeksthema gekozen voor de masterthesis. Dit thema moet kunnen leiden tot een succesvol onderzoek en moet aansluiten bij onderwerpen die de school van de studenten als speerpunt voor onderwijsontwikkeling hanteert. In standaard 4 wordt de inhoud van de masterthesis verder besproken. Na goedkeuring voor het plan van aanpak pitchten en bespreken studenten hun onderzoeken aan zogenaamde onderzoekstafels, waarbij samengewerkt wordt met de opleiding Nederlands. Het panel vindt dit een mooi initiatief en adviseert om dit na evaluatie van deze samenwerking deze opzet uit te breiden met de andere vakmasters.

De studenten die starten met de opleiding hebben een verschillend aanvangsniveau ten aanzien van onderzoek. Dit is door het docententeam opgepakt door meer aandacht te besteden aan kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethodieken in een vastomlijnd onderwijsaanbod. Daar waar dit nodig is, leveren de docenten aanvullend maatwerk om deficiënties van studenten op te heffen. Studenten en alumni vertellen het panel dat zij de onderzoekslijn in de huidige vorm op prijs stellen en zich goed begeleid voelen, al noemt een aantal studenten het afrondende onderzoek een worsteling. Het panel moedigt de docenten aan deze signalen op te pakken om te voorkomen dat studenten door de ervaren zwaarte juist niet de beoogde onderzoekende houding blijvend inzetten in hun loopbaan.

Begeleiding

Studenten hebben eenmaal per week een les- en begeleidingsdag in Nijmegen waarbij er in de eerste tweeënhalf jaar colleges zijn binnen de leerlijnen. Alle docenten van de opleiding zijn aangesteld als tutor: zij begeleiden studenten in hun ontwikkeling en voeren in jaar 1 en jaar 3 een schoolbezoek met lesbeoordeling uit bij de studenten. De studenten die het panel sprak, zijn tevreden over de persoonlijke begeleiding en korte lijnen gedurende hun studie. Het panel ziet dit als een kenmerkend- en speerpunt voor de opleiding. Studenten ervaren een overgang op het moment dat zij starten met het afstudeertraject in het laatste semester. De studenten, die niet regelmatig contact hebben met hun begeleider, worden dan per mail nog op gezette tijden benaderd over hun voortgang. Maar zij zouden ook persoonlijk contact op prijs stellen om de voortgang van het onderzoek te bevorderen.

Docenten

Het panel heeft deskundige en betrokken docenten mogen ontmoeten bij het locatiebezoek. Studenten roemen hun inhoudelijke kennis en de grote betrokkenheid bij (de persoonlijke situatie) van de studenten. Het kernteam omvat de negen docenten (2,3 fte) die betrokken zijn bij de diverse leerlijnen. Daarnaast zijn er aanvullend een vijftal docenten die alleen les geven in de vakinhoudelijke lijn. De docenten van het kernteam zijn allen in het bezit van een relevante mastergraad en een Basiskwalificatie Examinering. Meerdere vakinhoudelijke docenten zijn gepromoveerd, waardoor onderzoekservaring is verankerd in het team.

Master leraar Engels

Vormgeving en inhoud van het programma

Het panel heeft kennisgemaakt met een stevig gefundeerde opleiding die de focus legt op het verwerven van de vakinhoudelijke, vakdidactische en reflectieve bekwaamheid (inclusief onderzoekend vermogen). De landelijke vakkennisbasis dient als uitgangspunt voor de vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheden. De pedagogische, professionele en reflectieve bekwaamheden komen in het programma vooral naar voren in de leerlijn Onderzoek en de leerlijn Professionele Ontwikkeling. Deze worden gezamenlijk vormgegeven in de onderwijseenheid 'Methodology, Research, and Professional Development' (verder MRPD). De studie omvat in totaal 90 studiepunten, waarvan 30 verbonden zijn aan de professionaliserings- en onderzoekslijn en 60 aan de vak- en vakdidactielijn.

Curriculumopbouw

Het curriculum van de opleiding bestaat uit twee programmaliijnen die elkaar continu raken: (1) de vaklijn en (2) de onderzoeks- en professionaliseringslijn ingevuld met MRPD. Vakdidactiek komt waar relevant aan de orde bij beide lijnen. Zie figuur 2 voor het curriculumoverzicht van MLE.

JAAR	MODULE	FOCUS	BEKWAAMHEID ⁴	DUBLINDESCRIPTOREN ⁵
1	MRPD I	vakdidactiek, onderzoek, professionele ontwikkeling, pedagogiek, aansturing werkplekieren	1, 2, 3, 4, 5	K&I, K&IT, O, C, L
	Teaching Literature	literatuur en cultuur, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	American Novel	literatuur en cultuur, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	Survey English Literature A	literatuur en cultuur, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	Second Language Acquisition	taalkunde, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	Academic Writing and Advanced Language Development	taalbeheersing, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
2	MRPD II	vakdidactiek, onderzoek, professionele ontwikkeling, pedagogiek, aansturing werkplekieren	1, 2, 3, 4, 5	K&I, K&IT, O, C, L
	Survey English Literature B	literatuur en cultuur, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	English Novel	literatuur en cultuur, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	Survey American Literature	literatuur en cultuur, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	Historical & Current Varieties of English	literatuur en taalkunde, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	Contemporary Linguistics	taalkunde, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
3	MRPD III	vakdidactiek, onderzoek, professionele ontwikkeling, pedagogiek (leerpsychologie), aansturing werkplekieren	1, 2, 3, 4, 5	K&I, K&IT, O, C, L
	Cultuur(historische) Beschouwing	literatuur en cultuur, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	Global Literatures in English	literatuur, vakdidactiek	1, 2, 5	K&I, K&IT, C, L
	Master Thesis	onderzoek, vakdidactiek	1, 2, 3, 4, 5	K&I, K&IT, O, C, L

Figuur 2 Curriculumopbouw van de Master Leraar Engels

Vaklijn

Binnen de vaklijn staat de theorie van het vakgebied (en de daaraan gekoppelde didactiek) centraal. De vaklijn heeft twee hoofdthema's: literatuur & cultuur en (toegepaste) taalkunde, waarnaast ook aandacht besteed wordt aan de taalbeheersing van de student (spreek-, luister-, lees- en schrijfvaardigheid). Behalve in de module Academic Writing and Advanced Language Development komt dit ook aan bod in de andere modules bijvoorbeeld door het schrijven van een essay of ontwikkelen van een lessenreeks. De vakinhouden zijn afgeleid van de eindtermen voor de exameneisen en de vakinhouden van de afzonderlijke vakken in de bovenbouw. Het panel concludeert dat het een weloverwogen programma is.

Onderzoeks- en professionaliseringslijn

Het MRPD vormt de ruggengraat van de opleiding en komt in alle drie de opleidingsjaren aan bod, centraal hierbinnen staat:

- pedagogiek van de oudere adolescent en leerpsychologie;
- vakdidactiek (voor zover dit niet in de overige onderwijseenheden aan bod komt);
- professionele ontwikkeling (leerlijn Professionele Ontwikkeling);
- onderzoekend vermogen, in de vorm van een onderzoeksleerlijn (praktijkgericht vakdidactisch theoretisch onderzoek, probleemverkenkend onderzoek en ontwerponderzoek).

Binnen MRPD werken studenten deels gezamenlijk zoals bij onderzoek, vakdidactiek, leerpsychologie en professioneel handelen, en deels individueel middels het vormgeven van de professionele ontwikkeling op de werkplek. De leerlijn professionele ontwikkeling op de werkplek is door de vakmasters gemeenschappelijk ontwikkeld en wordt binnen de MLE zoals reeds boven beschreven ingevuld met praktijkdossiers in jaar 1 en 2 en een masterdossier in jaar 3.

De onderzoeksleerlijn is binnen de MLE in 2018 bijgesteld, waardoor interventieonderzoek in jaar 3 vervangen is door ontwerponderzoek. Aanleiding hiervoor was dat studenten steeds vaker de ontworpen interventie niet konden uitvoeren en evalueren. Vanwege de periodisering van de lesstof op middelbare scholen moesten zij soms maanden of langer wachten voor het paste in het lesschema van de school. Als gevolg van de aanpassing in jaar 3 is ook in jaar 1 en 2 de onderzoeksleerlijn aangepast. In jaar 1 kiezen studenten een vakdidactisch thema en doen een theoretische verkenning. In jaar 2 brengen ze dit probleem vanuit de praktijk systematisch in kaart. Zij doorlopen dan al de volledige onderzoekscyclus door een probleemverkenkend onderzoek op de eigen school uit te voeren. In jaar 3 vertalen zij de opbrengst van de uitgevoerde onderzoeken in jaar 1 en 2 in vakdidactisch ontwerponderzoek waarvoor zij een interventie ontwerpen en hierover rapporteren. Zij hoeven deze niet daadwerkelijk uit te voeren. Uit alumnionderzoek en ook uit de gesprekken met het panel blijkt dat studenten positief zijn over deze aanpassing. Zij geven aan het prettig te vinden stap voor stap naar het eindresultaat toe te werken. MRPD is het enige vak dat niet in een andere volgorde gevolgd kan worden. MRPD I moet afgerond zijn om met MRPD II te starten. In MRPD II is een go voor het onderzoeksplan voorwaardelijk om te kunnen starten met het praktijkonderzoek van jaar 3. Ook het gegeven dat studenten in jaar 1 al een vakdidactisch thema of probleem kiezen, ervaren zij niet als belemmerend vanwege de brede start waarbij gaandeweg steeds meer toegespitst wordt. Het panel is positief over de grondigheid van het team in het aanpassen en evalueren van de aanpassingen in de onderzoeksleerlijn.

Het curriculum sluit volgens het panel goed aan bij het beroepsprofiel en de kennisbasis Master Leraar Engels. Er is een logische opbouw in vakken en de verdeling in twee programmalijnen is helder uitgewerkt. Studenten zijn zeer positief over het programma en de praktijkgerichtheid hiervan. In de Keuzegids masters 2023 is de Master Leraar Engels van de HAN als excellent beoordeeld met excellente oordelen voor inhoud, docenten, toetsing en sfeer. Er is een sterk dubbele-bodemprincipe: studenten geven aan dat de leertaken hen echt uitnodigen dingen te maken die in de eigen schoolpraktijk gebruikt kunnen worden, zoals het boekweb en de lessenreeks bij de module American Novel. Zowel de primaire als secundaire literatuur die de studenten lezen, is up-to-date en gevarieerd, volgens het panel.

Begeleiding

De master kent een instroom van studenten met een gevarieerde achtergrond en wisselende mate van werkervaring. In een intakegesprek worden wederzijdse verwachtingen, studielast en ondersteuningsmogelijkheden besproken. Studenten hebben eenmaal per week een les- en

begeleidingsdag in Nijmegen waarbij er colleges zijn binnen de leerlijnen. Studenten hebben elk jaar een eigen tutor die hen begeleidt in hun leertraject en ook op lesbezoek komt. Deze wisselt jaarlijks, wat studenten als heel positief ervaren, omdat de tutor betrokken is bij de vakken van het betreffende leerjaar en zo goed zicht heeft op de ontwikkelingen van de student. Vanwege de kleinschaligheid kennen docenten alle studenten en zijn de lijnen kort. Studenten ervaren dit ook en geven aan zich goed begeleid te voelen, niet alleen door de tutor maar het gehele team. Docenten denken mee en zijn flexibel waar nodig, bijvoorbeeld met inlevermomenten van toetsen. Het panel beoordeelt de vormgeving van de begeleiding van de studenten positief.

Docenten

Het panel heeft een hoog gekwalificeerd docentteam ontmoet dat bestaat uit 8 personen met een totale aanstelling van 2,2 Fte. Er is veel onderzoekservaring aanwezig in het team: vier docenten zijn gepromoveerd, een docent volgt een promotietraject. Alle docenten beschikken over de Basiskwalificatie Examinering en één docent heeft de Senior Kwalificatie Examinering afgerond. De inhoudelijke expertise binnen het team is goed gespreid met kennis op het gebied van taalkunde, didactiek, cultuurkunde, literatuur, academische schrijfvaardigheid en professionele ontwikkeling. De studenten die het panel sprak, zijn positief over de docenten en studenten geven de opleiding een hoge waardering in zowel het zelf uitgevoerde alumnionderzoek van 2022 als de Nationale Studenten Enquête 2022.

Master leraar Nederlands

Vormgeving en inhoud programma

De opleiding Nederlands biedt volgens het panel een overzichtelijk en gedegen programma. Het panel heeft in Nijmegen een ontwikkelingsgerichte opleiding gezien waar afgelopen jaren veel aanpassingen in het programma zijn doorgevoerd. Net als de andere lerarenvakmasters is de opleiding Nederlands gestructureerd in vier onderwijscomponenten: vakinhoud, vakdidactiek, praktijkgericht onderzoek en professionele ontwikkeling. Vakinhoud bestaat uit letterkunde, taalkunde en taalbeheersing. Taalkunde is afgelopen periode uitgebreid naar 15 EC en ingedeeld in drie onderwijseenheden: Taal als systeem, Cognitie en meertaligheid en Geschiedenis & toekomst van het Nederlands. Hierdoor is de balans tussen letterkunde, taalkunde en taalbeheersing verbeterd. Daarnaast worden de leerlijnen Professionele Ontwikkeling en Onderzoekend Vermogen niet meer gezamenlijk aangeboden maar in aparte onderwijseenheden. Nieuw is ook de onderwijseenheid 'Begeleiden Profielwerkstuk' in jaar 3. Studenten verdiepen zich in het profielwerkstuk op het voortgezet onderwijs, schrijven zelf een profielwerkstuk op masterniveau en begeleiden een leerling op het voortgezet onderwijs bij het maken van een profielwerkstuk. Het panel vindt dit een hele waardevolle aanvulling van het curriculum waarin de drie vaklijnen (letterkunde, taalkunde, taalbeheersing) goed samengebracht worden. Zij ziet mooie kansen om als vakmasters gezamenlijk op te trekken en te leren van de ervaringen met deze onderwijseenheid van de Master Leraar Nederlands.

Curriculumopbouw

Het curriculum bestaat uit onderdelen van 2,5 en 5 EC, met uitzondering van Onderzoek 4 dat 10 EC beslaat. De onderdelen professionele ontwikkeling, onderzoek en de drie vaklijnen zijn hierin duidelijk herkenbaar, zie onderstaand figuur 3. Vakdidactiek is verwerkt in alle lijnen en komt geïntegreerd aan bod zoals in de cursus Literatuurdidactiek die verbonden is met de cursussen Oudere Letterkunde, Moderne Letterkunde, Onderzoek 1 en Professionele Ontwikkeling. Studenten koppelen hierin kennis en inzichten vanuit de letterkundecolleges aan de eigen praktijk van het onderwijs en analyseren hun eigen onderwijscontext.

JAAR	ONDERWIJSEENHEID	BEKWAAMHEID ⁶	STUDIELAST/ECT	CONTACTTIJD/ZWT
1	Professionele Ontwikkeling 1	1,2,3,4,5	140 uur/5 ECT	24 uur/116 uur
	Literatuurwetenschap	1	70/2,5	12/58
	Literaire Analyse	1	140/5	24/116
	Onderzoek 1	1,2,5	70/2,5	12/58
	Taalbeheersing 1 (leesvaardigheid)	1,2	140/5	24/116
	Recente Nederlandstalige Literatuur	1	70/2,5	12/58
	Taalkunde 1: Taal als systeem	1	140/5	24/116
2	Taalkunde 2: Taal, cognitie en meertaligheid	1	140/5	24/116
	Onderzoek 2	1,2,5	70/2,5	12/58
	Professionele Ontwikkeling 2	1,2,3,4,5	70/2,5	12/58
	Taalbeheersing 2 (Mondelinge taalvaardigheid)	1,2	140/5	24/116
	Taalbeheersing 3 (schriftelijke taalvaardigheid)	1,2	140/5	24/116
	Oudere Letterkunde	1,2	140/5	24/116
	Literatuurdidactiek	1,2	70/2,5	12/58
3	Professionele ontwikkeling 3	1,2,3,4,5	140/5	24/116
	Moderne Letterkunde	1	140/5	24/116
	Taalkunde 3: Geschiedenis en toekomst van het Nederlands	1,2	140/5	24/116
	Onderzoek 3	1,2,5	140/5	24/116
	Onderzoek 4	1,2,5	280/10	12/268
	Begeleiden Profielwerkstuk	1,2,3,4,5	140/5	12/128
	Tot.			2520/90

Figuur 3. Curriculumopbouw van de Master Leraar Nederlands

Onderzoek

De onderzoekslerlijn in het curriculum is opgebouwd uit Onderzoek 1 en 2 van elk 2,5 EC, in de eerste twee jaar, en Onderzoek 3 (5 EC) en 4 (10 EC) in het derde jaar, dat bestaat uit de masterthesis. In Onderzoek 1 ligt het accent op probleemverkenning en probleemanalyse. In Onderzoek 2 wordt als vervolg hierop een theoretische verkenning uitgevoerd. In jaar 3 wordt de masterthesis uitgevoerd die is opgesplitst in Onderzoek 3, waarin studenten werken aan het ontwerpplan en de methode van hun onderzoek, en Onderzoek 4, de rapportage van de uitvoering van de interventie, inclusief evaluatie en reflectie.

De opleiding werkt sinds studiejaar 2019-2020 niet meer met go/no go momenten binnen de onderzoekslijn maar met formatieve evaluaties. Studenten krijgen vanaf de start bij Onderzoek 1

ontwikkelingsgerichte feedback. Aan de hand van een rubric ontvangen zij van zowel de docent als medestudenten feedforward. Daarnaast evalueren zij hun eigen ontwikkeling. Zowel studenten als docenten zijn positief over deze werkwijze. Het rendement van de leerlijn is toegenomen, bij Onderzoek 2 rondt nu gemiddeld 80% van de studenten de eenheid positief af waar dit eerder 20% was. Het panel is enthousiast over de zorgvuldige inzet van formatieve evaluatie en de wijze waarop deze studeerbaarheid verhoogt voor studenten. Zij ziet ook hier mooie aanknopingspunten voor samenwerking van de vier vakmasters in de aanpak van de begeleiding en toetsing binnen de onderzoekslijnen.

Het curriculum sluit volgens het panel goed aan bij beoogde leerresultaten en de kennisbasis Master Leraar Nederlands. Er is een logische opbouw in vakken en de verdeling in programmalijnen is overzichtelijk uitgewerkt. Studenten zijn zeer positief over het programma, de vakinhoudelijke verdieping en de praktijkgerichtheid hiervan. Een mooi en relevant voorbeeld hiervan vindt het panel de module Begeleiden Profielwerkstuk maar ook de samenwerking met de website Litlab, een didactische tool waarmee studenten werken voor de module Oudere Letterkunde. Studenten zien dat pedagogiek is ingebed in Professionele Ontwikkeling maar vooral gericht is op hoe je je als docent opstelt en minder op de omgang met leerlingen in de klas. Dit zou voor hen meer aandacht mogen krijgen.

Begeleiding

De opleiding zet in op een uitgebreide intake om studenten een zo goed mogelijk beeld te geven van de opleiding en de studiebelasting. Ook is het mogelijk een proefcollege bij te wonen tijdens een van de open avonden. Daarnaast ontvangen aankomende studenten een starterspakket waarin de vakgebieden en het veronderstelde startniveau worden toegelicht en suggesties worden gedaan voor eventuele studie vooraf. Het panel is positief over de aandacht die besteed wordt aan de introductie van nieuwe studenten en het overbruggen van eventuele kennishiaten bij aanvang.

Studenten hebben eenmaal per week een les- en begeleidingsdag in Nijmegen waarbij er colleges zijn binnen de leerlijnen. Studenten hebben een tutor voor de gehele studiekeerperiode die hen begeleidt in hun leertraject en ook op lesbezoek komt. Zij zijn erg tevreden over de persoonlijke begeleiding en vakinhoudelijke kennis van hun tutor. Vanwege de kleinschaligheid kennen alle docenten de studenten goed en zijn de lijnen kort. Studenten ervaren dat niet alleen de tutor, maar alle docenten actief met hen meedenken en bereid zijn maatwerk te bieden zoals extra uitdaging of keuzevrijheid in opdrachten of inleverdata. Het panel beoordeelt de vormgeving van de begeleiding van de studenten positief.

Docenten

Het panel heeft een hooggekwalificeerd docentteam ontmoet dat bestaat uit 8 personen met een totale aanstelling van 1,8 Fte. Er is veel onderzoekservaring aanwezig in het team: vijf docenten zijn gepromoveerd. Alle docenten zijn in bezit van de Basiskwalificatie Examinering, twee hebben eveneens de Senior Kwalificatie Examinering behaald. De inhoudelijke expertise binnen het team is goed gespreid met kennis op het gebied van literatuur, taalbeheersing, taalkunde, didactiek, onderzoek en professionele ontwikkeling. Studenten geven aan dat de docenten weten wat er speelt op middelbare scholen en verbeterpunten snel opgepakt worden. Docenten zijn flexibel en geven ruimte waar nodig, bijvoorbeeld als een inlevermoment niet gehaald wordt of een les niet voorbereid, maar stimuleren studenten daarbij wel aangehaakt te blijven. Dat waarderen de studenten die het panel sprak, en alumni geven aan dat hen de betrokkenheid van de docenten zeer geholpen heeft in de opleiding.

Master leraar Wiskunde

Vormgeving en inhoud programma

De focus van de opleiding Wiskunde ligt op het opleiden van docenten met een tweedegraadsbevoegdheid tot het masterniveau in de vakinhoudelijke, vakdidactische en reflectieve bekwaamheden. Er zijn derhalve twee lijnen in het programma: de vaklijn met wiskundig inhoudelijke vakken en bijbehorende vakdidactiek en de onderzoeks- en professionaliseringlijn. In jaar 1 en 2 kent de eerste lijn 25 studiepunten, in jaar 3 is de tweede lijn met 20 studiepunten groter. Het panel ervaart een samenhangend programma.

Curriculumopbouw

In figuur 4 is de opbouw van het curriculum weergegeven. Alle onderwijseenheden omvatten 5 EC, behalve het schrijven van de masterthesis in de module Masteronderzoek (15 EC).

JAAR	ONDERWIJSEENHEID	# STUDIEPUNTEN	BEKWAAMHEDEN ⁸	DUBLINSCRIPTOREN ⁹
1	Lineaire algebra	5	1	K&I
	Voortgezette meetkunde	5	1, 2	K&I, K&IT, C, L
	Analyse basisconcepten	5	1	K&I
	Combinatoriek en kansrekening	5	1, 2	K&I, K&IT
	Onderzoek en professionalisering 1	5	1, 2, 3, 4, 5	K&IT, O, C, L
	Vakdidactiek 1	5	1, 2, 5	K&IT, O, C
	2	Getaltheorie en cryptografie	5	1, 2
Algebra en grondslagen		5	1	K&I, K&IT, C
Statistiek		5	1	K&I, K&IT
Analyse functies van meerdere variabelen		5	1	K&I
Onderzoek en professionalisering 2		5	1, 2, 3, 4, 5	K&IT, O, C
Vakdidactiek 2		5	1, 2, 3, 4, 5	K&IT, O, C
3		Analyse dynamische systemen	5	1
	Schoolwiskunde	5	1, 2, 5	K&IT, C, L
	Masteronderzoek	15	1, 2, 3, 4, 5	O, L
	Masterexamen	5	1, 2, 3, 4, 5	C

Figuur 4. Curriculumopbouw van de Master Leraar Wiskunde

Het panel concludeert dat de onderdelen van de kennisbasis en de bekwaamheden adequaat terugkomen in het programma. Studenten wordt wiskundige kennis aangeboden, die (veel) verder gaat dan de schoolvakken vereisen. Dit is onder andere omdat er meerdere schoolvakken wiskunde zijn: Wiskunde A, B, C en D. Tevens krijgen de alumni een bevoegdheid voor het bovenbouwvak Natuur, Leven en Technologie. Focus op één bovenbouwprogramma is derhalve

niet mogelijk, docenten moeten alle onderdelen kunnen geven en hierboven staan. Daarnaast vindt de opleiding het belangrijk dat studenten in staat zijn om mogelijke ontwikkelingen in het vakgebied te kunnen volgen. De vakinhoudelijke lijn is derhalve relatief “vol”, waarbij studenten volgens de opleiding vertrouwd raken met abstract denken vanuit definities en stellingen. Het docententeam hecht hier belang aan, maar voelt ook de druk vanuit het werkveld om studenten die de wiskundevakken soms moeilijk vinden snel(ler) door de opleiding te laten lopen. De opleiding houdt volgens het panel goed contact met studenten over de studeerbaarheid van de opleiding: de studenten die het panel sprak, vinden de opleiding pittig maar studeerbaar. Individueel maatwerk en aanvullende instructie is volgens de studenten goed mogelijk, tot tevredenheid van het panel.

De opleiding is voornemens op termijn de inhoudelijke vakken te herstructureren: diverse kennisdomeinen worden behandeld in meerdere onderwijseenheden. Wanneer de kennisbasis is herzien, wil de opleiding de vakkenstructuur laten aansluiten op de structuur van de kennisdomeinen. Het panel vindt dit een logische stap en ondersteunt de gedachtegang dat dit ook in het kader van een verdere flexibilisering relevant kan zijn. Het panel wil meegeven dat pedagogische kennis en kunde op het terrein van de bovenbouw, die al meer dan voorheen aandacht krijgt in de leerlijn professionele ontwikkeling hierbij een rol zou moeten blijven spelen.

Vakdidactiek komt zowel separaat als binnen de vakinhoudelijke onderdelen aan bod. Studenten vertellen het panel dat de losse modules vakdidactiek als wat losstaand worden ervaren. Het panel geeft de opleiding de overweging hierover met studenten in gesprek te gaan.

Onderzoek en professionalisering

De opleiding biedt de onderzoeks- en professionaliseringslijn geïntegreerd aan, maar deze kent een onderzoeksdeel en een professionaliseringsdeel. Het panel vindt de vakdidactische insteek in het onderzoeksdeel van de lijn goed passend bij een eerstegraads lerarenopleiding en ziet tot tevredenheid dat deze tot in de praktijk bruikbare resultaten leidt. Studenten leren in jaar 1 over het belang van onderzoek, voeren een literatuurstudie uit naar aanleiding van een vakdidactisch probleem en zij schrijven een review. In jaar 2 ligt de focus op methodologie en doorlopen zij de gehele onderzoeksproces. In jaar 3 schrijven zij het daadwerkelijke masteronderzoek. Dit is een vakdidactisch interventieonderzoek met als aanleiding een praktijkprobleem dat de student ervaart, waarbij wetenschappelijke vakdidactische literatuur wordt gebruikt. Vervolgens onderzoeken de studenten of de interventie het beoogde effect heeft. Studenten vertellen het panel dat zij de onderzoeken als nuttig ervaren: zo heeft een student onderzoek gedaan naar wiskundige klassengesprekken. Dit is daadwerkelijk geïmplementeerd op de school en de student heeft het onderzoek na de studie kunnen voortzetten en verder kunnen uitrollen. Het panel bemerkt dat het onderzoek op veel criteria beoordeeld wordt en het onderzoek daarmee gestuurd wordt in een vooral methodologisch ingestoken traject. De weging van de criteria zou volgens het panel wellicht meer kunnen verschuiven richting de praktijkrelevantie van de vakdidactische oplossing, om recht te doen aan de beoogde insteek.

In het professionaliseringsdeel bouwen de studenten aan de hand van leervragen en leeractiviteiten een portfolio op waarmee zij de vijf bekwaamheden aan het einde van hun studie aantonen. In het eerste jaar analyseren ze hun beginsituatie: zij maken hun opvattingen over en visie op goed wiskundeonderwijs expliciet en bespreken hun functioneren met collega's en leerlingen. Hieruit volgt een ontwikkelplan in het traject naar de eerstegraadsbevoegdheid, dat in jaar 2 en 3 wordt gevolgd in (zodanig) bijgestelde leerdoelen. Ieder jaar is er een verslag en een

beoordeling van de werkplekbegeleider en de leidinggevende. Het panel vindt de betrokkenheid van de werkplek in het leren goed vormgegeven en uitgevoerd.

Tot slot stellen de studenten volgens de handleiding het masterdossier op, met twee bewijsstukken per bekwaamheid die de groei van de student laten zien. Daarnaast voegen zij een overzicht van de ondernomen activiteiten toe, onderbouwing hiervan met wetenschappelijke literatuur en een reflectie op de werkplekbeoordelingen en verdere mogelijkheden tot groei. Het panel constateert dat de eisen aan het dossier en de dossiers zelf omvangrijk zijn, waarbij het risico is dat studenten het gebruiken als een afvinklijst en het op het laatste moment pas vullen. Het panel moedigt de opleiding aan om dit te evalueren binnen de generiek genoemde revisie van de leerlijn.

Begeleiding

Het panel concludeert dat de opleiding haar studenten goed en persoonlijk begeleidt: de opleiding is kleinschalig en de lijnen zijn kort. Studenten ervaren dat zij voldoende kaders hebben, maar ook voldoende ruimte krijgen om eigen keuzes te maken. Er is een duidelijke intakeprocedure, waarin de voorkennis en ervaring van de startende studenten in kaart wordt gebracht. Om de instroom met diverse achtergronden op een gelijk startniveau te krijgen, heeft een docent van de opleiding een bijspijkertraject ontwikkeld dat gedurende het eerste jaar gegeven wordt. Dit is op vrijwillige basis en studenten maken hier veel gebruik van. Lesbezoek vindt plaats in het derde studiejaar, waarin de coördinator bij alle studenten op de werkplek komt en gesprekken voert. Studenten benoemen dat zij veel reflectie opnemen in hun dossiers en dat zij ervaren dat de tutor van de opleiding hierdoor goed weet wat er speelt op de werkplek. Studenten voelen dat zij alles kunnen bespreken met hun begeleiders vanuit de opleiding, hetgeen het panel positief vindt.

Docenten

Het panel heeft kennisgemaakt met een breed samengesteld team, waarbij de meeste docenten naast de aanstelling bij de opleiding een andere, relevante functie hebben zoals docent op een VO school, toetsdeskundige bij cito of onderzoeker bij een lectoraat. Dit zorgt ervoor dat de docenten midden in de praktijk staan en ontwikkelingen in het vakgebied op de voet volgen. De zeven docenten (2 fte) van het kernteam hebben relevante kennis die het gehele curriculum bestrijkt. Daarnaast hebben zij een breed netwerk: zij nodigen gastsprekers uit en zijn betrokken bij landelijk conferenties zoals Studiedag van de Nederlandse vereniging van Wiskundeleraren. Studenten en alumni ontmoeten elkaar bij de activiteiten van de opleiding en zij zijn zeer te spreken over de kennis maar vooral de betrokkenheid van het docententeam bij hen. Het team heeft een roerige periode gekend met onder andere personeelwisselingen en is daardoor wat langer dan gepland bezig met het voorgenomen BKE/SKE traject voor het kernteam. De coördinator heeft deze kwalificaties inmiddels wel al behaald. Het panel concludeert dat de docenten veel kennis en onderzoekservaring hebben: zo zijn bijvoorbeeld zeven docenten gepromoveerd.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel op het gebied van toetsing. De vier opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

Conclusie

Het panel vindt het geheel aan toetsen en beoordeling valide, betrouwbaar, transparant en onafhankelijk. De vakmasters hebben uitgewerkte toetsplannen en toetsbeleidsplannen die richting geven aan de toetsing en beoordeling. Toetsing van het praktijkleren is goed georganiseerd. De feedback en feedforward van de praktijkbegeleiders draagt bij aan de uiteindelijke beoordeling van de student.

De vakmasters zetten verschillende instrumenten in om de kwaliteit van de toetsing te borgen waaronder in- en externe reviews en een jaarlijkse landelijk peerreviewsysteem. De examencommissie borgt de kwaliteit van toetsing goed. Het panel ziet een actieve examencommissie die de borgingsmechanismen goed bewaakt en relevante verbeterpunten aanpakt. Concluderend stelt het panel dat het beoordelingssysteem een goede kwaliteitsborging garandeert en adequaat is om het masterniveau te waarborgen.

Onderbouwing

Toetsbeleid

De HANdreiking toetsbeleidsplan (2018) stelt de kaders voor de toetspraktijk van de vakmasters binnen de HAN vast waarbinnen de opleidingen hun eigen keuzes kunnen maken. Daarnaast is de landelijke vakspecifieke en generieke kennisbasis leidend voor het toetskader. Elke vakmaster heeft een eigen toetsplan opgesteld. Hierin is opgenomen welke toetsen er worden afgenomen, de verbinding hiervan met de kennisbases en welke examinatoren betrokken zijn bij de toetsing. De toetsplannen kennen een aantal overeenkomende uitgangspunten. Zo kan de student alleen studiepunten ontvangen na afronding van een gehele onderwijseenheid en moeten alle deeltentamen met een voldoende afgesloten worden. Het panel vindt het toetskader herkenbare handvatten bieden voor de invulling van de toetsprogramma's en toetsplannen van de vakmasters.

Toetspraktijk

Studenten worden op verschillende momenten en op verschillende wijzen formatief en summatief getoetst binnen de drie leerlijnen vakinhoud & vakdidactiek, professionele ontwikkeling en praktijkgericht onderzoek. De vakspecifieke en generieke kennisbases worden getoetst met kennistoetsen, presentaties, verslagen, leertaken, essays en ontwikkelde lessenreeksen of gemaakt leermateriaal, inclusief verantwoordingen, inleveropgaven en reflecties. In de onderzoeksleerlijnen bouwt de toetsing op met de verschillende onderdelen van het onderzoeksproces naar een zelfstandig masteronderzoek in jaar 3. Het geïntegreerd handelen in de praktijk wordt getoetst met een praktijkdossier 1 en 2 in de eerste jaren en afgesloten met een masterexamen en masterdossier aan het einde van jaar 3.

De toetsen worden binnen het twee-paar-ogen-principe ontwikkeld. Er wordt bij opdrachten gewerkt met beoordelingsmodellen met rubrics, met name in de vakdidactische leerlijn en de gemeenschappelijke leerlijnen voor onderzoekend vermogen en professionele ontwikkeling. Het

panel ziet een goede spreiding van toetsvormen: kennistoetsen, kleine en grotere onderzoeken, ontwikkeling van onderwijspraktijkonderdelen en reflecties daarop. Toetsing is transparant voor studenten: in de studiehandleidingen staan alle relevante matrices waardoor studenten vanaf de start weten waar ze aan en naar toe werken.

Borging kwaliteit toetsing en beoordeling

Het panel ziet dat de vakmasters verschillende instrumenten inzetten om de kwaliteit van de toetsing te borgen. De toetscyclus wordt hierbij structureel doorlopen. De toetsplannen van elke vakmaster geven een overzicht van in welke toetsen de eindkwalificaties worden getoetst. Van elke toets worden beoordelingscriteria, cesuur en protocollen vastgesteld en hierover wordt gerapporteerd in de toetsplannen. In deze toetsplannen staan ook de bevindingen uit de evaluatie van toetsing (via het studenttevredenheidsonderzoek (NSE), de periodieke gesprekken per leerjaar met studenten en landelijk peerreviewsysteem) zoals die in de onderwijsteams is besproken.

De vier vakmasters hebben een gezamenlijke examencommissie, ECEM, die toezicht houdt op de uitvoering en borging van de kwaliteit van de toetsen en beoordelingen. De voorzitter van ECEM is aangesloten bij het LoEx, Het landelijke overleg van examencommissies van de lerarenopleidingen.

Alle examinatoren worden aangewezen door de examencommissie en beschikken over de BKE, binnen elk opleidingsteam is minstens één docent SKE gekwalificeerd. De beoordelingsformulieren die de examinatoren gebruiken in de beoordelingen, worden beoordeeld door de examencommissie. Zo wordt er gekeken of de beoordelingsformulieren wel congruent zijn met wat van de student gevraagd wordt in de toetsopdracht. Verder neemt de examencommissie steekproeven of de examinatoren op de goede manier met de formulieren werken, onder andere ten aanzien van de door hen gegeven onderbouwing van de becijfering en ziet de examencommissie erop toe dat examinatoren intern kalibreren. De ECEM werkt met in ieder geval jaarlijkse steekproeven, waarmee zij de toetskwaliteit en -processen goed in beeld heeft. Tot slot worden de resultaten van toetsintervisies en kalibratiesessies binnen de vakmasters besproken in de ECEM, evenals toetsplannen en de hierin verwerkte toetsverslagen.

Volgens het panel heeft de commissie een duidelijk beeld van de wijze waarop de studenten tot het eindniveau komen. Bij het afsluitende masterexamen ziet de examencommissie erop toe dat de opgestelde procedures goed gevolgd worden. Zij is niet aanwezig bij het criteriumgericht interview, wel zijn leden soms aanwezig in hun rol als examinator. Om te borgen dat er overeenstemming is in wijze van afname, adviseert het panel de vakmasters het examen op te nemen en steekproefsgewijs te betrekken in de reviews van het eindniveau.

In april 2023 heeft de examencommissie een externe review over de kwaliteit van toetsing binnen de vakmasters laten doen door twee externe deskundigen. De bevindingen hiervan waren positief. Als aanbeveling werd meegegeven met elkaar te bespreken wat gemeenschappelijk geconsolideerd kan worden vanuit de diverse ingezette pilots zoals de onderzoekstafels of het inzetten van formatief handelen bij het praktijkonderzoek Nederlands. Naar aanleiding hiervan is een borgingsplan gemaakt voor het komende jaar dat besproken en gemonitord wordt met de opleidingscoördinatoren.

Het panel concludeert uit de jaarverslagen, de gesprekken met vertegenwoordigers van de examencommissie en examinatoren dat relevante zaken aan bod komen en dat de

examencommissie een variëteit aan instrumenten inzet om de kwaliteit van de toetsing en het niveau van de opleiding te monitoren. Het panel ziet een actieve en betrokken examencommissie die de juiste onderwerpen behandelt en actief monitort.

Borging beoordeling werkpleklers

Studenten worden vanuit de school waar zij werken begeleid door een eerstegraads werkplekbegeleider, die in de tripartiete overeenkomst ook als examinerator voor het masterdossier wordt benoemd door de examencommissie. In de tripartiete overeenkomst staan de kwalificatie van de begeleider/beoordelaars in de school vermeld. De examencommissie controleert of de beoordelaar op de werkplek eerstegraads bevoegd is. Gedurende de studie is het beoordelingsproces van het werkpleklers geborgd door de tussenbeoordelingen die studenten van hun schoolbegeleiders ontvangen in jaar 1 en 2, welke zijn opgenomen in het professionaliseringsdossier, en de schoolbezoeken van de HAN-tutor op de werkplek.

Bij de masterdossiers geven de docenten het uiteindelijke cijfer voor het masterdossier en masterexamen, waarbij de becijfering van de werkplekbegeleider en leidinggevende op werkplek een advies aan de beoordelaars is. Het panel vindt de kwaliteit van de externe betrokkenheid bij de beoordelingen hiermee goed geborgd.

Borging en toetsing afstuderen

Het eindniveau van de vakmasters wordt getoetst aan de hand van drie onderdelen:

- Vakinhoud en vakdidactiek: schriftelijke en mondelinge kennistentamens en beoordeling van leertaken gedurende de drie leerjaren.
- Praktijkgericht onderzoek: masterthesis.
- Professionele ontwikkeling: het masterdossier en masterexamen.

Het masterexamen wordt als integrale afsluiting aan het einde van de opleiding afgenomen. Hierin komen alle leerresultaten samen: vak- en vakdidactiekmodules (bekwaamheid 1 en 2), reflectie (bekwaamheid 5) en werkpleklers (bekwaamheden 1, 2, 3, 4 en 5).

Voorwaarde voor deelname hieraan is:

- een voldoende voor het eindonderzoek;
- voldoende voor alle modules;
- een positieve eindbeoordeling van de schoolbegeleiders;
- een adequaat masterdossier met relevante, authentieke en gevarieerde bewijsstukken en reflecties voor alle vijf bekwaamheden op niveau van docent vho;
- positieve lesbeoordeling van een instituutsdocent.

Voor de masterthesis, het masterdossier en het masterexamen geldt dat er twee examinatoren zijn aangesteld, waarbij één wel betrokken en één niet betrokken is geweest bij de begeleiding van de student. De onafhankelijk beoordelaar is soms een onderzoeker van een van de betrokken lectoraten. Beoordelingen van de vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheid komen tot stand via correctiemodellen en beoordelingsformulieren waarvoor steeds twee docenten verantwoordelijk zijn. Het panel ziet dat de beoordelingsformulieren voor de masterthesis verschillen per opleiding, afhankelijk van hun keuze voor opzet van het praktijkonderzoek (zie standaard 4). De basis voor de vakspecifieke beoordelingsrubrics is de toetsmatrijs voor het onderzoek, die in samenwerking met het lectoraat is opgesteld. Vanuit de aanbevelingen van de vorige visitatie is er vervolgens per opleiding meer oog voor vakspecifieke invulling en aspecten in de beoordelingsformulieren. De onderbouwing voor de verschillen per opleiding zou volgens het panel duidelijker kunnen. Opleidingen zouden vanuit een

onderbouwing tevens van elkaar kunnen leren door naar de verschillen in beoordelingsformulieren te kijken.

Tijdens het masterexamen beoordelen de twee examinatoren met een criteriumgericht interview of de student startbekwaam is. Het masterdossier dient als input voor dit mondelinge examen en wordt vooraf ingeleverd. In het masterdossier moet een eindevaluatieformulier/beoordeling van de schoolbegeleiders worden opgenomen met een uitgebreid woordrapport over de ontwikkeling van de student gedurende de gehele opleidingstermijn ten aanzien van de bekwaamheidseisen en Dublindescriptoren. Hierin moeten de begeleiders ook een beargumenteerd eindoordeel opnemen of de student volgens de werkplekbegeleiders startbekwaam bovenbouwdocent is. Voor deze beoordeling worden de schoolbegeleiders door de examencommissie van de educatieve masteropleidingen van de HAN als externe examinator benoemd in de tripartiete overeenkomst. De HAN is eindverantwoordelijk voor de beoordeling van de student met het masterdossier en het criteriumgericht interview.

Het panel valt het op dat de te beoordelen masterdossiers bij alle vakmasters vaak zeer omvangrijk zijn, soms wel 500 pagina's, met bijlagen die soms ook eerder als bewijsstuk zijn gebruikt en derhalve beoordeeld zijn in voorgaande jaren. Studenten vertellen het panel veel tijd kwijt te zijn met het samenstellen van het dossier. De docenten geven aan dat in hun ogen de omvang van de dossiers reeds is teruggebracht met de invoering van de bekwaamheden in plaats van de competenties. Toch wil het panel de vakmasters ter overweging meegeven om in de richtlijnen de omvang van de dossiers te beperken, ook met het oog op werkdruk bij studenten en examinatoren.

Het panel concludeert dat het eindniveau aanvullend op mooie wijze geborgd wordt binnen het LOVM. In 2023 is een externe review van mastertheses uitgevoerd binnen het LOVM waarbij van de vijf hogescholen onderling werken zijn gereviewd. De reviewers vonden dat het niveau bij de werken van de HAN zonder meer adequaat was, maar dat er bij de 'HAN-werken' een sterke nadruk ligt op de component 'onderzoeken' en dat de beoordelingsformulieren vrij analytisch zijn. De vakmasters herkennen dit en nemen dit mee in de evaluatie van de onderzoeksleerlijn-pilots, zie standaard 2.

Master leraar Algemene Economie

Toetspraktijk

Het panel heeft een representatieve selectie van toetsen ingezien en stelt dat de toetsing op het verwachte niveau is. De kennistoetsen sluiten aan bij de onderdelen van de kennisbasis en zijn van adequate kwaliteit. De elementen uit de vakinhoud leerlijn worden in schriftelijke kennistoetsen met open vragen getoetst. Bij de overige leerlijnen werken studenten aan de hand van opdrachten. De studenten kunnen zo nodig in overleg met de docenten een eigen, passende inleverdatum afspreken voor de toetsen buiten de vakinhoudelijke lijn. Hierdoor is maatwerk en studieovertraging/versnelling mogelijk, hetgeen studenten zeer waarderen.

Het panel waardeert de vakdidactische opdrachten die de studenten uitvoeren, deze sluiten goed aan op de werkzaamheden van een economiedocent. De rubrics en beoordelingsformulieren zijn duidelijk opgezet en worden navolgbaar ingevuld. Studenten geven tot tevredenheid van het panel aan dat de beoordelingen en de uitgebreide feedback of inzage hen in staat stellen zich te verbeteren.

Master leraar Engels

Toetspraktijk

Het panel heeft een representatieve selectie van toetsen ingezien en oordeelt positief over de kwaliteit van de toetsen. Het panel ziet een degelijk en gevarieerd toetsprogramma. De toetsen sluiten goed aan op de leerdoelen en het niveau is passend. De meeste modules bestaan uit meerdere toetsonderdelen met zowel een kennistoets als leer(-werk)taken. De kennistentamens toetsen de vakinhoudelijke en didactische kennis. De leertaken staan los van de school zoals het schrijven van een essay of voorbereiden van een presentatie. Onder leer-werktaken verstaat de opleiding opdrachten binnen de eigen werkcontext zoals het maken van een lesopzet, lessenreeks en het vormgeven van de praktijkdossiers. Het panel concludeert uit de gesprekken dat studenten heel positief zijn over de bruikbaarheid van de leer-werktaken en daarmee de aansluiting op de praktijk. Opzet en wijze van toetsen is helder voor hen door transparante studiehandleidingen met relevante beoordelingsmatrices waardoor zij goed weten waar ze naar toe werken.

Master leraar Nederlands

Toetspraktijk

Het panel heeft een representatieve selectie van toetsen ingezien en vindt de toetscriteria, antwoordmodellen en beoordelingsformulieren helder. De opleiding maakt gebruik van een diversiteit aan toetsvormen om de prestaties van de student te beoordelen. De gekozen toetsvormen passen volgens het panel bij het beoogde niveau van de eindkwalificaties. Er wordt in de opleiding gewerkt met kennistoetsen, leer(werk)taken, dossiers en integrale toetsen zoals de praktijkdossiers. Afgelopen periode heeft de opleiding meer aandacht besteed aan toetsen en beoordelen binnen het schoolvak, aansluitend op de behoefte van studenten aan meer kennis van moderne inzichten omtrent de toetsing van het schoolvak. In onder meer de onderwijseenheden Literatuurdidactiek, Taalbeheersing 3 (Schrijfvaardigheid) en Begeleiding Profielwerkstuk is er aandacht voor de toetsing van het schoolvak. Bij Taalbeheersing 2 (mondelijke taalvaardigheid) leren studenten bijvoorbeeld werken met het instrumentarium van de klassieke retorica, als hulpmiddel voor het beoordelen van debatten en voordrachten van leerlingen. Studenten zijn positief over de wijze van toetsen en geven aan dat zij veel keuzevrijheid krijgen in opdrachten, hetgeen het panel waardeert.

Master leraar Wiskunde

Toetspraktijk

Het panel heeft een representatieve selectie van toetsen ingezien en vindt het toetsbouwwerk en de beoordelingen goed doordacht opgezet. De opleiding blijft zich ontwikkelen op toetsgebied en is hierbij kritisch op zichzelf. Onderling is regelmatig kalibratie en het twee-paar-ogen-principe wordt goed uitgevoerd. Het docententeam heeft hiermee de adviezen uit de vorige visitatie ten aanzien van de transparantie en robuustheid van de toetsen adequaat opgepakt. Alle onderwijseenheden worden apart getoetst (Zie figuur 4 van standaard 2) waarbij de toetsing in de vaklijn wel kan bestaan uit een combinatie van een kennistoets, een leertaak (bijvoorbeeld een essay) of een leerwerktaak (bijvoorbeeld een lesbrief). Hierin is meer variatie aangebracht sinds de vorige visitatieronde. De docenten willen het niveau 'toepassen', uit de taxonomie Kennis, toepassen en inzicht, verder uitwerken in de toetsing. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld het toetsen of studenten het (foutief) wiskundig denken van hun leerlingen kunnen analyseren,

missende kennis bij de leerlingen kunnen identificeren en kunnen reflecteren over het overbrengen van kennis. Het panel ondersteunt dit voornemen.

Studenten zijn tevreden over de toetsing: het is hen duidelijk wat ze moeten doen of verbeteren en hoe ze worden beoordeeld. Alleen de modules vakdidactiek vinden de studenten qua tijdsbelasting in de toetsing relatief omvangrijk. Het panel vindt de vrijheid die studenten krijgen om opdrachten in de professionaliseringslijn en bij vakdidactiek uit te voeren op een andere wijze dan schriftelijk, een mooi initiatief en goed aansluiten op het profiel van de studenten. Zo heeft het panel een podcast over vakdidactiek beluisterd. Het panel verwacht dat de gepercipieerde toetsdruk bij de deze onderdelen zal verminderen.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

De toetsing van het eindniveau is krachtig opgebouwd met de masterthesis, het masterdossier en het masterexamen. De studenten tonen in hun dossiers aan de bekwaamheden op masterniveau te beheersen. De onderzoeken die de studenten uitvoeren zijn relevant voor hun werk als eerstegraadsdocent en de studenten laten zien impact te maken op de scholen waar zij werken. In de algemene zin kunnen bij de opleidingen de opzet en beoordeling van de masterthesis verder worden aangescherpt waarbij de alignment tussen de visie van de opleiding op onderzoek, de daadwerkelijke opzet van de onderzoeken en de beoordeling hiervan centraal zou horen te staan. De studenten zouden in een (beknopter) masterdossier meer vrijheid kunnen krijgen om hun bekwaamheden aan te tonen.

Panel en studenten ervaren een goede verbinding tussen hun studie en hun werkzaamheden als startend eerstegraadsdocent. Door de opleiding ervaren zij verdieping in hun vak en kunnen zij een voortrekkersrol oppakken binnen hun vakgroep.

Onderbouwing

Afstudeerfase

Zoals benoemd in standaard 3 tonen studenten de beoogde leerresultaten aan in:

- schriftelijke en mondelinge kennistentamens en beoordeling van opdrachten/leertaken gedurende de drie leerjaren (vakinhoud en vakdidactiek);
- de masterthesis (onderzoekend vermogen) en
- het masterdossier en masterexamen (alle bekwaamheden).

De masterthesis, het masterdossier en -examen zijn door de vakmasters aangewezen als het afstuderen.

Functioneren afgestudeerden

Het werkveld is vol lof over de alumni van de vakmasters, alwaar het panel zich bij aansluit. Uit alumni onderzoeken blijkt dat de oud-studenten overwegend positief zijn over hun opleiding en de aangereikte kennis en vaardigheden. De alumni die het panel gesproken heeft, zijn tevreden over de aansluiting van de vakmasters op hun werk als eerstegraadsdocent. Binnen de duale vorm is volgens het panel een goede aansluiting voor de studenten tussen de studie die zij volgen en de lessen die zij geven, zowel tijdens als na afronding van de opleiding. Door het volgen van de opleiding verdiepen studenten hun vak- en vakdidactische kennis en zetten zij stappen in hun rol binnen de vakgroep en school. De onderwerpen van hun onderzoeken hebben er regelmatig toe geleid dat zij nu op die gebieden specialist zijn geworden of projecten leiden binnen de vakgroep en/of school. Ook zijn alumni zelf gaan werken als lerarenopleider, onder andere in de bacheloropleiding en bij educatieve masters van universiteiten, een compliment voor de vakmasters, volgens het panel.

Masterdossiers en masterexamen

De masterdossiers die het panel bestudeerd heeft, zijn rijk, gedegen en geven een breed beeld van de ontwikkeling en het niveau van de studenten als beginnende beroepsbeoefenaars. Soms ziet het panel dat dossiers opgezet lijken te zijn als een invuloefening binnen de uitgebreide

instructies. Het panel begrijpt dat de studenten vragen om structuur en hier baat bij hebben bij het opstellen van het dossier, maar moedigt de vakmasters aan om studenten aan het einde van hun studie meer vrijheid en creativiteit te laten nemen in de bewijslast. Zoals reeds benoemd bij standaard 3 adviseert het panel om de omvang van de dossiers te heroverwegen: er zijn dossiers van honderden pagina's bestudeerd.

Het masterexamen, een criteriumgericht interview, wordt door de studenten gewaardeerd als een intensieve maar mooie manier om hun studie af te ronden. Zij ervaren hier een verbinding tussen praktijk en theorie die zij in het gesprek kunnen toelichten. De examinatoren geven in de beoordelingsformulieren aan welke onderdelen van de bekwaamheden de studenten in het gesprek verduidelijken ten aanzien van het masterdossier. Het panel sluit zich aan bij de visie van de studenten en ziet het gesprek als een verdieping op de andere afstudeeronderdelen, waarbij de student laat zien dat de bekwaamheden in de volle breedte te beheersen.

Producten van afgestudeerden

De vakmasters hebben een gemeenschappelijke examencommissie en kennen gemeenschappelijke uitgangspunten en opzet ten aanzien van het afstuderen. Het panel heeft in overeenstemming met de hierover geldende afspraken van alle vakmasters acht einddossiers (inclusief beoordelingen) geselecteerd uit een lijst van alle afgestudeerden van de vakmasters over de afgelopen twee jaar. Hierbij is (waar dat gezien de aantallen mogelijk was) rekening gehouden met dossiers die de cesuur van de opleidingen aantonen en is er een weerspiegeling van het cijferbeeld genomen.

Het panel vindt de wijze van toetsen van het eindniveau krachtig opgebouwd met de combinatie van thesis, dossier en criterium-gericht-eindgesprek en concludeert dat de studenten in de masterthesis en het masterdossier de bekwaamheden op het masterniveau laten zien. De (vakdidactische) onderzoeken, de beoordelingen vanuit de school en de reflecties in de afstudeerdossiers laten zien dat de werken die studenten opstellen, zoals beoogd, impact hebben op de lespraktijk en de vakgroep van de studenten. De becijfering is voor het panel over het algemeen herkenbaar. Punten die het panel wil meegeven na bestudering van de einddossiers zijn blijvende aandacht voor correcte toepassing van bronverwijzing en het gebruik van recente, (internationale) vak en vakdidactische literatuur.

Voorbeelden van onderzoeken in de masterthesis zijn: "onderzoek naar de bijdrage van online-instructievideo's aan de intrinsieke motivatie van mbo-studenten bij het vak rekenen" (AE), "ontwerponderzoek naar het vergroten van de vaardigheid in extensief luisteren" (ENG), "masterthesis over LitLab-leesclubs als evaluatief instrument op niveau 3F bij literatuuronderwijs in havo-4"(NL) en "het vergroten van het goniometrisch begrip van 4vwo wiskunde B leerlingen"(WI).

Standaard 4 per lerarenopleiding

Onderbouwing Algemene Economie

Ten aanzien van de mastertheses en onderzoekslijnen van de vakmasters heeft het panel na bestudering van de onderzoeken diverse adviezen. Geldend voor alle vier de opleidingen vindt het panel dat de onderzoeken die de studenten uitvoeren en de rubrics waarin zij beoordeeld worden, scherper in lijn gebracht kunnen worden met de visie van opleidingen op onderzoek. Voor de opleiding Algemene Economie adviseert het panel om de onderwerpen van de masterthesis meer aansluitend op het specifieke vakgebied Economie te laten zijn. Het panel waardeert het dat de studenten kiezen voor een onderwerp dat actueel is binnen hun vakgroep

en hoort in de gesprekken dat studenten hun uitkomsten ook toepassen op hun school of vakgroep. De opleiding ziet er inmiddels bij het beoordelen van het plan van aanpak op toe dat de onderzoeksvragen zich meer richten op een ontwerpstudie en op het economische domein. Dit ondersteunt het panel omdat het beter aansluit op de vakinhoudelijke en vakdidactische bekwaamheid dan de bestudeerde onderzoeken die zich regelmatig richten op het brede onderwerp effectmeting van motivatie.

Onderbouwing Engels

Ten aanzien van de masterthesen en onderzoekslijnen van de vakmasters heeft het panel na bestudering van de onderzoeken diverse adviezen. Geldend voor alle vier de opleidingen vindt het panel dat de onderzoeken die de studenten uitvoeren en de rubrics waarin zij beoordeeld worden, scherper in lijn gebracht kunnen worden met de visie van opleidingen op onderzoek. Het panel is positief over de aanpassing in de opleiding Engels naar een vakdidactisch ontwerponderzoek om zo beter aan te sluiten op de dynamiek van de beroepspraktijk. Studenten en alumni zijn positief over de aanpassing. Zij geven aan het prettig te vinden stap voor stap naar het eindresultaat toe te werken. Omdat er wel een duidelijke lineaire opbouw zit in het toewerken naar de te ontwerpen interventie en studenten aangeven het in jaar 3 lastig te vinden om goed alle stappen te plannen en op schema te blijven om studievertraging te voorkomen, adviseert het panel de opleiding de begeleiding in jaar 3 goed te laten aansluiten op die van jaar 2.

Onderbouwing Nederlands

Ten aanzien van de masterthesen en onderzoekslijnen van de vakmasters heeft het panel na bestudering van de onderzoeken diverse adviezen. Geldend voor alle vier de opleidingen vindt het panel dat de onderzoeken die de studenten uitvoeren en de rubrics waarin zij beoordeeld worden, scherper in lijn gebracht kunnen worden met de visie van opleidingen op onderzoek. Bij de opleiding Nederlands ziet het panel dat het beoordelingsformulier van de masterthesis de onderzoeken in de richting lijkt te sturen van een uitgevoerde interventie waarvan het effect gemeten wordt. Uit de opgeschreven onderzoeksvisie en de gevoerde gesprekken blijkt dat dit soort onderzoek en zware methodologie niet per se het streven van de opleiding is. Het panel vindt dat een goede keuze en adviseert daarom het beoordelingsformulier van het praktijkonderzoek meer te laten aansluiten bij de onderzoeksvisie en -verwachtingen. Bijvoorbeeld door aspecten te beoordelen die passen bij participatief actie-onderzoek (als dat de keuze van de opleiding is), zoals samenwerking met belanghebbenden, het cyclische proces, etc., of door de plek van methodologie in het beoordelingsformulier (niet per se na een afgenomen interventie/ontwerp maar mogelijk juist ten bate van een interventie/ontwerp), zodat het type onderzoek en rubric/beoordelingsmodel op elkaar afgestemd zijn.

Onderbouwing Wiskunde

Ten aanzien van de masterthesen en onderzoekslijnen van de vakmasters heeft het panel na bestudering van de onderzoeken diverse adviezen. Geldend voor alle vier de opleidingen vindt het panel dat de onderzoeken die de studenten uitvoeren en de rubrics waarin zij beoordeeld worden, scherper in lijn gebracht kunnen worden met de visie van opleidingen op onderzoek. Het panel waardeert bij de opleiding Wiskunde het vakdidactische ontwerp dat studenten maken in het afstuderen. De opzet van de onderzoeken en de beoordeling van de onderzoeken lijken niet geheel aan te sluiten op de insteek van een ontwerponderzoek. Het panel adviseert om de alignment van de aansturing van het ontwerponderzoek, de uitvoering en de beoordeling verder te versterken.

Eindoordeel over de opleiding

	M Leraar Alg. Economie	M Leraar Engels	M Leraar Nederlands	M Leraar Wiskunde
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-master opleiding Leraar Algemene Economie, Leraar Engels, Leraar Nederlands en Leraar Wiskunde van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel heeft geen aanbevelingen geformuleerd gericht op één specifieke eerstegraads masteropleiding. De geformuleerde aanbevelingen hebben betrekking op het generieke deel van de eerstegraads masteropleidingen en gelden voor hen alle. Bij de verschillende individuele opleidingen heeft het panel wel waar relevant diverse adviezen geformuleerd.

Algemeen

Versterk bij de opleidingen de alignment tussen de beoogde opzet van het onderzoek (ontwerpgericht, meting didactische interventie, etc.), de uitvoering van het onderzoek (middels begeleiding, de onderzoeksvragen, de methodiek etc.) en de uiteindelijke beoordeling van de studentenproducten in (onderdelen van) rubrics.

Standaard 1

Stel een duidelijker uitgewerkte overkoepelende strategie op ten aanzien van de mate en vorm van samenwerking tussen de vier vakmasters waarbij ook de doorwerking hiervan naar de studenten en hun leerlingen wordt betrokken.

Standaard 3 - 4

Overweeg beperking van de omvang van het masterdossier en geef studenten meer ruimte om hier zelf invulling aan te geven.

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Programma visitatie HAN Educatieve Masters			
Locatiebezoek 1 november 2023			
09.45 – 10.00	Ontvangst panel		
10.00 – 10.45	<p style="text-align: center;">Standaard 1</p> <p style="text-align: center;">Thema: Beoogde leerresultaten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Academiedirecteur 2. Academiemanager 3. Coördinator Nederlands 4. Coördinator Engels 5. Coördinator Wiskunde 6. Coördinator Algemene Economie 7. Voorzitter opleidingscommissie 8. Vertegenwoordiging beroepenveldcommissie 		
10.45 – 11.00	Wisseltijd / overleg panel		
11:00 - 11.45	<p style="text-align: center;">Standaard 3</p> <p style="text-align: center;">Thema: Borgingsgesprek toetsing</p> <p>8 geselecteerde mensen uit examencommissie en opleidingscommissie. Mix van de vier vakmasters indien apart georganiseerd.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voorzitter examencommissie – 2. Lid examencommissie – 3. Lid examencommissie – 4. Lid examencommissie – 5. Lid examencommissie – 6. Lid opleidingscommissie – 7. Vertegenwoordiger LOVM – 		
11.45 – 12.00	Wisseltijd / Overleg panel		
12:00-12:45	<p style="text-align: center;">Standaard 2 en 3</p> <p style="text-align: center;">Thema: onderwijsleeromgeving en toetsing</p> <p style="text-align: center;">Docentgesprek</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Algemene economie & Wiskunde</p> <p>Lokaal:</p> <p>Panelleden: Economie & Wiskunde</p> <p>Secretaris: Yvonne Leegstra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docent Wiskunde – 2. Docent Wiskunde – 3. Docent Wiskunde – 4. Docent Algemene economie – 5. Docent Algemene economie – 6. Docent Algemene economie – </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>Engels & Nederlands</p> <p>Lokaal:</p> <p>Panelleden: Engels & Nederlands</p> <p>Secretaris: Patricia Molegraaf</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docent Nederlands – 2. Docent Nederlands – 3. Docent Nederlands – 4. Docent Engels 5. Docent Engels 6. Docent Engels – </td> </tr> </table>	<p>Algemene economie & Wiskunde</p> <p>Lokaal:</p> <p>Panelleden: Economie & Wiskunde</p> <p>Secretaris: Yvonne Leegstra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docent Wiskunde – 2. Docent Wiskunde – 3. Docent Wiskunde – 4. Docent Algemene economie – 5. Docent Algemene economie – 6. Docent Algemene economie – 	<p>Engels & Nederlands</p> <p>Lokaal:</p> <p>Panelleden: Engels & Nederlands</p> <p>Secretaris: Patricia Molegraaf</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docent Nederlands – 2. Docent Nederlands – 3. Docent Nederlands – 4. Docent Engels 5. Docent Engels 6. Docent Engels –
<p>Algemene economie & Wiskunde</p> <p>Lokaal:</p> <p>Panelleden: Economie & Wiskunde</p> <p>Secretaris: Yvonne Leegstra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docent Wiskunde – 2. Docent Wiskunde – 3. Docent Wiskunde – 4. Docent Algemene economie – 5. Docent Algemene economie – 6. Docent Algemene economie – 	<p>Engels & Nederlands</p> <p>Lokaal:</p> <p>Panelleden: Engels & Nederlands</p> <p>Secretaris: Patricia Molegraaf</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docent Nederlands – 2. Docent Nederlands – 3. Docent Nederlands – 4. Docent Engels 5. Docent Engels 6. Docent Engels – 		
12.45 – 13.15	Lunch / Overleg panel		

13.15 – 14.00 <i>De groep zit met twee vakmasters bij elkaar. De studenten voeren een gemêleerd gesprek.</i>	Standaard 2 en 3 Thema: onderwijsleeromgeving en toetsing Studentengesprek	
	Algemene Economie & Wiskunde Lokaal: Panelleden: Algemene economie & Wiskunde Secretaris: Yvonne Leegstra	Engels & Nederlands Lokaal: Panelleden: Engels & Nederlands Secretaris: Patricia Molegraaf
	<ol style="list-style-type: none"> 1. (alumnus Algemene Economie) 2. (alumnus Algemene Economie) 3. (alumnus wiskunde) 4. (alumnus Wiskunde) 5. (studente Algemene Economie) 6. (student Algemene Economie) 7. (student Wiskunde) 8. (student wiskunde) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. alumna Engels) 2. (alumnus Engels) 3. (alumnus Nederlands) 4. (alumnus Nederlands) 5. (student Engels) 6. (student Engels) 7. (student Nederlands) 8. (student Nederlands)
14.00 – 14.15	Wisseltijd / Overleg panel	
14.15 – 15.00	Standaard 4 Thema: Gerealiseerde leerresultaten	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. (examinator/onderzoeksbegeleider Nederlands) 2. (examinator Nederlands) 3. (examinator/onderzoeksbegeleider Algemene Economie) 4. (examinator/onderzoeksbegeleider Algemene Economie) 5. (examinator/onderzoeksbegeleider Engels) 6. (examinator/onderzoeksbegeleider Engels) 7. (examinator/onderzoeksbegeleider Wiskunde) 8. (examinator Wiskunde) 9. (Werkveld) 	
15.00 – 16.30	Intern overleg auditpanel	
16.30– 16.50	Korte terugkoppeling vanuit panel Iedereen welkom	
16.50 – 17.00	Verplaatsen / Wisseltijd / voor ontwikkelgesprek	
17.00 – 17.40	Ontwikkelgesprek en afronding door en met panel	

2. Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie rapport Master Leraar Algemene Economie, Engels, Nederlands, Wiskunde
ECEM jaarverslag, examencommissie, 21 – 22
Eindtermen vakmasters
Gezamenlijke visie op onderzoekend vermogen Educatieve Masters
Rapport BOB Eerstegraadsmastervakmasters
Kennisbasis Generiek
Landelijk vastgesteld beroepsprofiel professionele master eerstegraadsleraar
Uitwerkingen persona's educatieve masters
Verslag peerreview onderzoek LOVM 17/2/23
Keuzegids Masters 2023

Algemene Economie

Handleiding Professionalisering
Kennisbasis vakmasters AE
Kwaliteitszorgcyclus
Masterthesis beoordelingsformulier
Studiegids
OS OER
NSE 2022
Studiewijzer kwalitatief onderzoek jaar 1 & jaar 2
Studiewijzer Master thesis
Toetsbeleid en toetsplan
Toetsverslag
Verslag domein 1 Macro-economie

Engels

Alumnionderzoek
Kalibratie masterdossier 221214, met masterdossier en beoordeling van student
Kalibratie onderzoekslijn Engels 2023 221102
Leidraad 2122
Beoordeling onderzoek 2122
Masterthesis van een student
Kennisbasis vakmaster Engels
Kwaliteitszorgcyclus
Onderzoeksledraad Engels 2223
Professionele ontwikkeling Engels 2223
NSE 2022
OS/OER
Peerreview LOVM MLE tweede cyclus voor domein 1 tot en met 5, met voor elk domein divers kijkkaders/reviews van hogescholen voor elkaar
Toetsbeleid
Toetsverslag met tien bijlagen

Nederlands

Algemeen verslag peerreviews LOWM mastervakmasters Nederlands 2022
Beoordeling masterexamen en masterthesis Nederlands 2022-2023
Evaluatie LOVM domein kennisbasis Letterkunde, Taalkunde en Onderzoekend vermogen
Gezamenlijke visie op onderzoekend vermogen Educatieve Masters
Handleiding Professionele Ontwikkeling 1, 2 en 3 en handleiding afstuderen 21-22
Kennisbasis vakmasters Nederlands
Master Leraar Nederlands Leidraad Onderzoek 2022-2023
MLN Studiegids cohort 2022-2025
NSE 2022
OS/OER
Toetsplan 2021-2022
Toetsverslag 2021-2022
Verslag 1^e bijeenkomst taalbeheersing LOVM

Wiskunde

Alumnionderzoek 2022
Handleiding professionele ontwikkeling op de werkplek
Kijkkaders, evaluatieformulieren en verslagen peerreviews LOVM (13 bijlagen)
Kwaliteitszorgplan
Leidraad masteronderzoek
NSE 2022
OS/OER
Podcast vakdidactiek
Studiegids 2022-2023
Toetsplannen 21-22 en 22-23 en protocol tentamen op afstand
Toetsverslagen (evaluatie toetsing 20-21 en 21-22)
Vakkennis Master leraar Wiskunde
Verslagen kalibreersessies masterdossier (twee bijlagen) en masteronderzoek